

architektonické štúdio **atrium**

adresa: Letná 40, 040 01 Košice, Slovensko, tel/fax: 055/62 315 87
www.atriumstudio.sk, e-mail: architekti@atriumstudio.sk

KURÍMKA

ú z e m n ý p l á n o b c e

prieskumy a rozbery

SPRIEVODNÁ SPRÁVA

Obstarávateľ:

Obec Kurimka

Okres:

Svidník

Kraj:

Prešovský

Spracovateľ:

Architektonické štúdio Atrium

Letná 40, 040 01 Košice, tel: 055/ 62 315 87

e-mail: architekti@atriumstudio.sk

web: www.atriumstudio.sk

www.UzemnePlany.sk

Zodpovední riešitelia:

Ing. arch. Dušan Burák, CSc.

Ing. Ladislav Pažák

Mgr. Milan Barlog

Ing. Milan Kolesár

Ing. Marek Dubiel

Ing. Michal Burák

Ing. Ing.arch. Marek Bakalár

Odborne spôsobilá osoba na obstaranie ÚPD:

Ing. arch. Anna Soročinová

Obsah:

1. Úvod	5
2. Vymedzenie skúmaného a záujmového územia	5
3. Použité podklady a materiály	5
3.1 Mapové podklady	5
3.2 Ostatné materiály	5
4. Rozbor širších vzťahov	5
5. Prírodné podmienky	6
6. Civilizačné podmienky	16
6.1 Urbanizmus, kultúrno-historické a výtvarne hodnoty	16
6.2 Funkčné využitie plôch	18
7. Obyvateľstvo, zamestnanosť, bytový fond	18
7.1 Obyvateľstvo	18
7.3 Domový a bytový fond	21
8. Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť	22
9. Turizmus a rekreácia	24
10. Ekonomické aktivity	24
10.1 Poľnohospodárska výroba a lesné hospodárstvo	24
10.2 Ťažba, priemyselná výroba a remeselné činnosti	25
11. Doprava	25
11.1 Širšie dopravné vzťahy	25
11.3 Železničná doprava	26
11.4 Charakteristika komunikačnej siete	26
11.5 Pešia a cyklistická doprava	27
11.6 Statická doprava	27
11.7 Osobná hromadná doprava	27
11.8 Ochranné pásma a hluk od cestnej dopravy	28
12. Vodné hospodárstvo	28
12.1 Zásobovanie pitnou vodou	28
12.2 Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd	29
12.3 Vodné toky a odtokové pomery	..
13. Zásobovanie elektrickou energiou	31
14. Zásobovanie plynom a teplom	32
14.1 Zásobovanie plynom	32
14.2 Zásobovanie teplom	32
15. Spoje a telekomunikačné zariadenia	34
16. Životné prostredie	36
17. Ochranné pásma a chránené územia	37
17.1 Chránené územia – funkčné obmedzenie využitia v zmysle príslušných zákonných ustanovení	37
17.2 Ochranné pásma	37
17.3 Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry	37
18. Zhodnotenie stavu a vytýčenie úloh	38

Zoznam skratiek:

PSK – Prešovský samosprávny kraj
PK - Prešovský kraj
BD - bytový dom
CO - civilná ochrana
CHKO – chránená krajinná oblasť
CR - cestovný ruch
ČOV – čistiareň odpadových vôd
HD - hospodársky dvor
HaZZ – hasičský a záchranný zbor
LHC - lesný hospodársky celok
LP - lesná pôda
KO - komunálny odpad
k.ú. - katastrálne územie
NKP – národná kultúrna pamiatka
OcÚ - obecný úrad
OP - ochranné pásmo
PP - poľnohospodárska pôda
PD - poľnohospodárske družstvo
POH - program odpadového hospodárstva
RD - rodinný dom
SAD – slovenská autobusová doprava
ŠM - štátny majetok
TS - trafostanica
ÚPD – územnoplánovacia dokumentácia
ÚPN-O - územný plán obce
ÚZPF SR – ústredný zoznam pamiatkového fondu Slov. republiky
VÚC - veľký územný celok
VN – vysoké napätie elektrické
VPS - verejnoprospešné stavby
VZN – všeobecne záväzné nariadenie
ZaD - zmeny a doplnky
ZUŠ - základná umelecká škola
ZŠ - základná škola

1. Úvod

Prieskumy a rozbor pre ÚPN–O Kurimka spolu s obcami vytvárajúcimi časť mikroregiónu Stredná Topľa – Komárov, Hrabovec, Dubinné, Kučín, Kurima, Marhaň, Nemcovce, Poliakovce, Porúbka a Cernina sú spracované na základe zmluvy o dielo.

Dôvodom obstarania ÚPD je absencia ÚPN obce a mikroregiónu, pričom do k.ú. obce zasahuje OP II° povrchového vodárenského zdroja toku Topľa v profile nad Gíraltovcami a OP vodárenského zdroja obce, obcou prechádza regionálna cesta III. tr. a obec je turistickým východiskom do okolitej krajiny.

Ďalším dôvodom obstarania je potreba komplexného zhodnotenia rozvoja obce, jej k.ú. a mikroregiónu vo väzbe na ÚPN – VÚC Prešovský kraj a následných ZaD do roku 2025 a neskôr.

Záujem o výstavbu je značný, chýba však aktuálny nástroj na jej riadenie.

2. Vymedzenie skúmaného a záujmového územia

Skúmané územie je vymedzené katastrálnou hranicou obce a je prezentované v M 1:50 000 a 10 000. Podrobne je obec skúmaná v mierke M 1: 5 000 (2 500).

Záujmové územie tvoria obce Cernina, Šarišské Čierne a ďalšie obce Jurkova Voľa, Vyšný Orlík, Nižný Mirošov a Dubova.

3. Použité podklady a materiály

3.1 Mapové podklady

Polohopis v M 1: 5 000 (2 500) bol vektorizovaný z ROEP-u a katastrálnych máp obce, doplnený z obhliadky v teréne a skenovaním ďalších podkladov.

Výškopis bol vektorizovaný zo základných máp ČSSR z r. 1984 v M 1:10 000. Mapový podklad v M 1:10 000 bol skenovaný z tých istých máp.

3.2 Ostatné materiály

- ÚPN-VÚC Prešovský kraj v znení neskorších ZaD - 1998, 2004 a 2009 (SAŽP CKEP Prešov)
- vydané ÚR a SP od r. 2010.

4. Rozbor širších vzťahov

Obec Kurimka leží v údolí potoka Kurimka na jeho pravom brehu v nadmorskej výške 300 – 340 m. Najnižší bod katastra má nadmorskú výšku 280 m v nive Kurimky, najvyšší dosahuje 650 m n. m. v oblasti kóty Makovica.

Z hľadiska geomorfologického členenia katastrálneho územia, obec patrí do oblasti Nízke Beskydy, celku Ondavská vrchovina a časti Kurimská brázda.

Územie obce sa nachádza v okrese Svidník. Katastrálne územie má rozlohu 1246 ha. Od Svidníka je vzdialená 14 a Bardejova 16 km.

Severovýchodná a juhozápadná časť k.ú. je zalesnená. Územia južne a severne od obce sú zosuvné. Širšie údolie Kurimky je veľkoplošne odvodnené.

Rieka Topľa je vodohospodársky významným vodným tokom. Do celého katastra zasahuje jej ochranné pásmo II. stupňa povrchového vodárenského zdroja v profile nad Gíraltovcami a čiastočne OP II° zdrojov pitnej vody pre obec. Severný okraj k.ú. zasahuje ochranné pásmo II. stupňa vodárenského zdroja - toku Ondava.

Rieka Topľa je navrhovaným územím európskeho významu v rámci Natura 2000. Severným okrajom k.ú. je vedená Paneurópska migračná trasa vtákov.

Obec je súčasťou mikroregiónu Stredná Topľa. Prirodzene gravituje do okresných miest, kde je vyššie obč. vybavenie a pracovné príležitosti.

Podľa Regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike (MH SR, 2005) je obec súčasťou Šarišského regiónu cestovného ruchu a podľa ÚPD VÚC súčasťou rekreačného krajinného celku č.XII Busov. Obec je nástupným bodom do Ondavskej vrchoviny. Okolité lesy sú aj poľovníckym revírom.

Skupinová cestná dedina je rozvinutá pozdĺž cesty a miestnych komunikácií, kde je usporiadané aj obč. vybavenie. Ťažisko obce nie je identifikovateľné. Za kostolom je cintorín. Obecný dom bol vybudovaný na západnom ramene obce. Na východnom okraji je ZŠ s ihriskom a dom smútku a severne agroturistický areál. Poľnohospod. dvor v obci nie je.

Lesy spadajú do LHC Svidník. Väčšina z nich je zaradená do kategórie lesov hospodárskych a časť ochranných. Sú v správe vlastníkov urbárskych pozemkov, podniku Lesy SR, š.p. a súkromných vlastníkov. K.ú. je súčasťou geologického prieskumného územia.

Priemyselná výroba nie je v obci zastúpená.

Obec je zásobovaná elektrickou energiou odbočkou z primárneho VN vedenia č.404 napájaného zo 110/22 kV ES Bardejov. Na uvedenú linku je pripojená 1 transformovňa.

Obec je súčasťou Regionálneho technického centra – východ Slovak Telecomu v primárnej oblasti 054 Bardejov. Celé územie je pokryté signálom mobilných operátorov Orange a T- mobile.

Obec je plynofikovaná z regulačnej stanice plynu RS 1200 osadená v obci Cernina

Je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu. Zdrojom vody sú tri pramene a vodojem s objemom $V = 100 \text{ m}^3$.

Obec nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu, ani ČOV.

Komunikačne je obec napojená na širšie územné jednotky osídlenia, výroby a CR prostredníctvom cesty III/557028, ďalej lesnými a poľnými účelovými komunikáciami a turistickými trasami.

5. Prírodné podmienky

Obec Kurimka leží v údolí potoka Kurimka na jeho pravom brehu v nadmorskej výške 300 – 340 m. Najnižší bod katastra má nadmorskú výšku 280 m v nive Kurimky, najvyšší dosahuje 650 m n. m. v oblasti kóty Makovica.

Geomorfologické členenie katastrálneho územia obce Kurimka je uvedené v nasledujúcej tabuľke

Sústava	Alpsko-himalájska
Podsústava	Karpaty
Provincia	Východné Karpaty
Subprovincia	vonkajšie Východné Karpaty
Oblasť	Nízke Beskydy
Celok	Ondavská vrchovina

Z **geomorfologického hľadiska** predstavuje stredná časť územia v oblasti údolia Kurimky reliéf pedimentových podvrchovín a pahorkatín, severná časť a južný okraj územia vrchovinový reliéf. Z **hľadiska morfologicko-morfometrického členenia** predstavuje údolie Kurimky silne členitú pahorkatinu, severná časť stredne členitú vrchovinu, južná časť silne členitú vrchovinu. Z vybraných tvarov reliéfu sa vyskytujú zosuvy, údolie potoka Kurimka má tvar údolia s nivou, prítoky predstavujú V doliny so slabou vyvinutou nivou alebo bez nivy. Zo **súčasných reliéfových procesov** prevládajú fluviaálne a stráňové procesy, z ktorých sa v posudzovanom území uplatňuje na južnom okraji územia stredne silný fluviaálny erózný proces so stredne silným pohybom hmôt po svahoch, vytváraním zovretejších úvalinovitých dolín až plytšie rezaných V dolín vo vrchovinách a vyšších pahorkatinách a vo zvyšnej časti silný fluviaálny erózný proces so silnou hĺbkovou eróziou, stredne silným až silným pohybom hmôt po svahoch v horskom reliéfe.

Začlenenie územia z hľadiska **regionálneho geologického členenia** je uvedené v nasl. tabuľke

Oblasť	flyšové pásmo
Podoblasť	čergovsko-beskydský flyš
Jednotka	račiansko-brezovský flyš

Geologický podklad je tvorený horninami kriedy a paleogénu vonkajších Karpát, z ktorých sa v území striedajú pieskovce, ílovce, tvoriace tenkovrstvený flyš, červené ílovce (belovežské súvrstvie, „pestré“ vrstvy) paleocénu – vrchného eocénu s drobovými a arkózovými pieskovecami, ílovcami (kýčerské vrstvy, babohorské a makovické pieskovce) stredného eocénu – priabónu a tmavými, sivými a zelenými ílovcami, pieskovecami („inocerámové“ vrstvy, cebulské vrstvy) turónu? – senónu. Najvrchnejšie kvartérne útvary v prevažnej časti územia predstavujú ostané bližšie geneticky nerozlíšené sedimenty, predstavujúce nečlenené predkvartérne podložie s nepravidelným pokryvom bližšie nerozlíšených svahovín a sutín, do

južného okraja územia zasahujú deluviálne sedimenty vcelku, tvorené hlinitými, hlinito-piesčitými hlinito-kamenitými, piesčito-kamenitými až balvanovitými svahovinami a sutinami.

Z hľadiska **inžinierskogeologickej rajonizácie** leží územie v rajóne Sf – flyšoidných hornín, patriacom medzi rajóny predkvartérnych hornín, na ľavom svahu údolia Kurimky aj kvartérnymi deluviálnymi sedimentmi.

Región	karpatského flyšu	
Subregión	vonkajších Karpát	
Rajón	kvartérnych hornín	D rajón deluviálnych sedimentov
	predkvartérnych hornín	Sf rajón flyšoidných hornín

Podľa **hydrogeologického rajónovania** ležia podzemné vody posudzovaného územia v regióne PQ 110 Paleogén Nízkyh Beskýd v povodí Tople s prevažne puklinovou priepustnosťou, budovanom horninami kvartéru a paleogénu. Litologická charakteristika podkladu odráža aj jeho **hydrologické vlastnosti**. Predmetné územie vyplňajú ílovce. Prietoknosť a hydrogeologická produktivita je nízka ($T < 1.10^{-4} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$). Hladina podzemnej vody je zväčša 2 – 5 m hlboko. V území sú využiteľné zásoby podzemnej vody 0,2 – 0,49 $\text{l} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$, na S a V okraji $< 0,2 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$.

Priemerná, maximálna a minimálna ročná a dlhodobá hladina podzemných vôd za rok 2003 v najbližšej lokalite v hydrogeologickom regióne Paleogén Nízkyh Beskýd v povodí Tople v pozorovacej sieti SHMU Hažlín, sledovanej od roku 1990 a jej zmena v porovnaní s dlhodobým priemerom je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Priemerná ročná hladina (m n. m.)	355,97
Zmena priemernej ročnej hladiny v porovnaní s dlhodobým priemerom (%)	0,999719156345662
Dlhodobá priemerná hladina (m n. m.)	356,07
Maximálna výška hladiny v danom roku (m n. m.)	356,18
Dlhodobá maximálna výška hladiny v danom roku (m n. m.)	358,63
Minimálna výška hladiny v danom roku (m n. m.)	355,97
Dlhodobá minimálna výška hladiny v danom roku (m n. m.)	356,07

Povrchové vody sú odvodňované potokom Kurimka, ktorý je prítokom Cerninky a rieky Topľa. Územie patrí do povodia Bodrogu a hlavného povodia Dunaja. Charakteristika režimu odtoku v rámci katastra je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Územie katastra	
Oblasť	vrchovinná-nížinná
Typ	dažďovo-snehový
Základná hydrologická charakteristika	akumulácia v mesiacoch XII – II, vysoká vodnosť III – IV, najvyššie Q_{ma} III (IV > II), najnižšie Q_{ma} IX a výrazné podružné zvýšenie vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy

Z **pôd** sa v katastri vyskytujú kambizeme. V severnej časti územia časti kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre, zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín, v južnej časti kambizeme pseudoglejové kyslé, lokálne pseudogleje modálne kyslé a gleje, zo zvetralín rôznych hornín, na južnom okraji aj kambizeme pseudoglejové nasýtené, sprievodné pseudogleje modálne a kultizemné, lokálne gleje,

zo zvetralín rôznych hornín. Pôdy sú prevažne hlinité až piesčito-hlinité, na JZ okraji až hlinito-piesčité, v prevažnej časti územia neskeletnaté až slabo kamenité (0 – 20 %), na Z okraji stredne kamenité (štrkovité) (20 – 50 %). Poľnohospodárska pôda všeobecne je nízkej až strednej bonity a v kategorizácii produkčnosti dosahuje nižšie až stredné hodnoty (3, 4, 5 v 10-stupňovej stupnici s bodovými hodnotami 50 – 41, 40 – 31, 30 – 21 v stupnici 100 – 1). Obsah humusu v hĺbke do 25 cm je prevažne stredný (1,8 – 2,3 %), lokálne nízky (< 1,8 %). Pôdna reakcia je v J a V časti územia prevažne slabo kyslá (pH 6,0 – 6,5), smerom na S a Z stredne (pH 5,5 – 6,0), silno (pH 5,0 – 5,5) až veľmi silno kyslá (pH 4,5 – 5,0).

Z **klimatického hľadiska** sa územie katastra nachádza v klimatickej oblasti, ktorej charakteristika je uvedená v nasledujúcej tabuľke

Oblasť	mierne teplá (M) – priemerne menej ako 50 letných dní (LD) za rok (s denným maximom teploty vzduchu ≥ 25 °C), júlový priemer teploty vzduchu ≥ 16 °C					
Okrskok	M3	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky	M6	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky
		mierne teplý, mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový	júl > 16 °C, LD do 50, Končekov index zavlaženia 0 až 60, okolo 500 m n. m.		mierne teplý, vlhký, vrchovinový	júl > 16 °C, LD do 50, Končekov index zavlaženia 60 až 120, prevažne 500 m n. m.

Podľa systému triedenia krajiny pokrývky vytvorenej aplikáciou údajov CORINE land cover sa súčasná krajinná štruktúra územia katastra obce Kurimka člení podľa nasledovnej tabuľky

Triedy krajiny pokrývky	
urbanizované a priemyselné areály	sídlna zástavba
poľnohospodárske areály	orná pôda
	heterogénne poľnohospodárske areály
lesné a poloprirodné areály	listnaté lesy
	zmiešané lesy

Lesné porasty sú v území sústredené ako kompaktné plochy v severnej časti katastra a na jeho južnom okraji. Na súvislé lesné porasty nadväzujú na viacerých miestach rozsiahle zarastené plochy charakteru lesa. Charakter lesa majú lokálne aj početné porasty drevín na stržiach a tokoch, vrátane Kurimky samotnej. V drevinovom zložení dominuje buk, menej hrab. Dub zimný a letný sa vyskytujú v závislosti od expozície, zastúpenie má aj borovica, vtrúsene sa vyskytuje smrek. Z listnáčov má ďalej výrazné zastúpenie breza, osika, menej čerešňa vtáčia a ďalšie dreviny.

Rozšírenie **nelesnej drevinovej vegetácie** (NDV) je v poľnohospodárskej krajine rozdelené nerovnomerne, čo úzko súvisí s distribúciou ornej pôdy v katastri. Celkovo možno konštatovať, že poľnohospodárska krajina je z hľadiska rozšírenia NDV v priaznivom stave, nakoľko oráči sa vyskytujú síce kompaktné, ale v rovnováhe s trvalými trávnyimi porastmi a sú v dostatočnej mozaike s plochami TTP a NDV. NDV predstavuje najmä líniovú zeleň okolo úvozov, ciest a potokov. Z hľadiska drevinového zloženia dominujú listnaté dreviny ako breza (*Betula pendula*), topoľ osikový (*Populus tremula*), vŕba rakytová (*Salix caprea*), hrab (*Carpinus betulus*), baza čierna (*Sambucus nigra*), menej čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), buk lesný (*Fagus sylvatica*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), dub letný (*Quercus robur*), javor mliečny (*Acer platanoides*), javor poľný (*Acer campestre*), v líniovej NDV sa uplatňuje aj trnka (*Prunus spinosa*), ruža šípová (*Rosa canina*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*). Brehové porasty sú zväčša tvorené vŕbou krehkou (*Salix fragilis*), purpurovou (*Salix purpurea*), jelšou lepkavou (*Alnus glutinosa*), jelšou sivou (*Alnus incana*) a čremchou (*Padus avium*). Obmedzene sa vyskytuje nepôvodný invázny agát biely (*Robinia pseudoacacia*). Súčasťou NDV sú aj aleje drevín okolo cesty v katastri.

Trvalé trávne porasty sú zastúpené v rovnováhe s oráčinami, sú prevažne polointenzívne, z malej časti prirodzené, väčšia časť je vplyvom intenzifikačných zásahov pomerne chudobná a monotónna, časť degraduje vplyvom obmedzenia obhospodarovania buď zarastaním krovínami a drevinami alebo ruderálnymi spoločenstvami a spoločenstvami inváznych rastlín. Na plochách strmších strání, úvozov, strží alebo zamokrených plôch v alúviách sú fragmenty hodnotnejšej xerotermej alebo močiarnej vegetácie, no aj tá je závislá od spôsobu hospodárenia.

Oráčiny zaberajú podstatnú časť poľnohospodárskej plochy katastra, sú prevažne veľkoblokové. Časť oráčin je osiata trvalými kultúrami, časť okolo obce je využívaná formou záhumienkov jednotlivcami ako malobloková orná pôda.

Typické **mozaikové štruktúry** sa v rámci katastra nevyskytujú.

Vodné toky a plochy. Hlavným tokom územia je potok Kurimka, ktorý v území z pravej strany priberá krátke bezmenné prítoky, z ľavej dlhšie, výraznejšie, medzi ktorými dominuje bohato vetvený a členený potok Javorník.

Bez vegetácie sú asfaltové, sčasti aj nespevnené poľné komunikácie, spevnené plochy v obci, časti dvorov pri rodinných domoch a pod.

Vegetácia v intraviláne má tradičný charakter, je kultúrneho charakteru, značné plochy zaberá aj synantropná vegetácia. Tvorená je predovšetkým vegetáciou úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch a drevinovou vegetáciou na verejných priestranstvách. Drevinová vegetácia v obci má kultúrny charakter, prevládajú v nej úžitkové druhy.

Prieskumy a rozborov životného prostredia vrátane prieskumov a rozborov ochrany prírody a krajiny

V území boli zistené početné prírodné stresové (geodynamické) javy nad rámec bežných prejavov v krajine v podobe rozsiahlych zosuvov flyšového podložia. Bodové zosuvy a celé zosuvné územia sú sústredené najmä v severnej a strednej časti územia. Územie je stredne až silne náchylné na zosúvanie.

Antropogénne podmienené stresové javy sú líniového a plošného charakteru. Z líniových prvkov je v území vedená vetva 22 kV vedenia. Územím prechádza komunikácia III. triedy.

Priemerná ročná koncentrácia NO_2 je $10 - 15 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. Priemerná ročná depozícia N (NO , NO_2) je $600 - 700 \text{mg}\cdot\text{m}^{-2}$. Priemerná ročná koncentrácia SO_2 je $10 - 15 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. Priemerná ročná depozícia S (SO_2 a sírany) je $1\,500 - 2\,000 \text{mg}\cdot\text{m}^{-2}$. Ide o hodnoty v dolnej časti stupnice.

So znečistením ovzdušia najviac súvisí poškodenie vegetácie exhalátmi, ktoré je plošného charakteru a prejavuje sa na poškodení lesných porastov. Z hľadiska zdravotného stavu predstavuje najväčšia časť drevinovej vegetácie a lesných porastov v území veľmi slabo poškodené (defoliácia 11 – 20 %) alebo porasty slabo poškodené (21 – 30 %). Malá časť je zdravých (defoliácia 0 – 10 %), najmä v severnej časti územia sa nachádzajú aj porasty stredne (31 – 40 %) až silno poškodené (> 40 %). Do severného okraja katastra zasahuje pásma D imisného ohrozenia lesov, čo je najnižší stupeň v štvorstupňovej stupnici.

Pôdy v oblasti sú nekontaminované, v severnej časti predstavujú relatívne čisté pôdy, vo zvyšnej časti územia nekontaminované, resp. mierne kontaminované pôdy.

Úroveň znečistenia podzemných vôd je v prevažnej časti územia stredná ($1,1 - 3,0 \text{C}_d$), lokálne nízka ($0,1 - 1,0 \text{C}_d$), v JZ časti vysoká až veľmi vysoká. Stupeň znečistenia riečnych sedimentov je nízky ($0,0 \text{C}_d$).

Radónové riziko v celom území je nízke.

Aktuálna vodná erózia je v prevažnej časti zalesneného územia žiadna alebo nepatrná až slabá, poľnohospodárska krajina katastra je prakticky celá postihnutá stredne silnou, silnou až veľmi silnou eróziou. Veľká časť katastra leží v oblasti výmoľovej erózie.

V území boli identifikované nerozsiahle nelegálne skládky odpadu najmä na styku cesty so stržami prítokov Kurimky nad obcou.

Ostatné stresové javy v území nepresahujú rámec bežnej kontaminácie, rovnako ich zdroje nie sú nad rámec bežných zdrojov v tejto oblasti.

V rámci územného systému stresových faktorov (ÚSSF) celé územie leží mimo jadra. V rámci areálov ÚSSF leží územie k.ú. v antropogénnom areáli s vybraným stresovým faktorom svahové procesy.

V rámci environmentálnej regionalizácie SR sa kataster obce Kurimka nachádza mimo zaťažených oblastí, v oblasti prostredia vyhovujúceho až vysokej kvality. V rámci environmentálnych regiónov Slovenska leží v regióne 1. (najvyššej) environmentálnej kvality – Ondavskom.

Kataster je súčasťou pásma hygienickej ochrany podzemných vôd II. stupňa, zasahuje doň navrhované ochranné pásmo zdrojov pitných vôd II. stupňa.

Územím je vedená červeno značená turistická trasa európskeho významu E8 Cesta hrdinov SNP, na ktorú v oblasti kóty Makovica nadväzuje modro značený chodník hrebeňom Javorníka a Krásnej hory.

Z hľadiska územnej ochrany prírody do územia nezasahuje žiadne chránené územie národného alebo európskeho významu.

V súvislosti so zákonom NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a vyhláškou Ministerstva ŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) boli v území vyčlenené biotopy európskeho a národného významu, ktorých plochy sú zachytené v grafickej prílohe v rámci jednotlivých ekologicky významných segmentov, rovnako boli zaznamenané druhy živočíchov a rastlín európskeho a národného významu.

V zmysle vyhlášky sa na území katastra obce Kurimka nachádzajú nasledovné chránené rastliny

Vedecké meno	Slovenské meno
<i>Aconitum moldavicum</i>	prilbica moldavská
<i>Cephalanthera damasonium</i>	prilbovka biela
<i>Dactylorhiza majalis</i> ssp. <i>majalis</i>	vstavačovec májový pravý
<i>Epipactis palustris</i>	kruštík močiarny
<i>Gymnadenia conopsea</i>	päťprstnica obyčajná
<i>Hippochaete variegata</i>	prasličkovka pestrá
<i>Lycopodium clavatum</i>	plavúň obyčajný
<i>Pedicularis palustris</i>	všivec močiarny
<i>Salix rosmarinifolia</i>	vřba rozmarínolistá

Poznámka: Druhy sa považujú za druhy národného významu.

Okrem nich sa v území vyskytujú nasledovné ohrozené druhy, uvedené v Červenom zozname paprad'orastov a semenných rastlín Slovenska

Vedecké meno	Slovenské meno	Ohrozenie
<i>Centaurium erythraea</i>	zemežlč obyčajná	LR:nt
<i>Epipactis helleborine</i>	kruštík širokolistý	LR:nt
<i>Gentiana cruciata</i>	horec krížatý	LR:nt
<i>Gentianella ciliata</i>	horec brvitý	LR:nt
<i>Myricaria germanica</i>	myrikovka nemecká	VU
<i>Pilosella cymosa</i>	chlpánik vrcholikatý	LR:nt
<i>Platanthera bifolia</i>	vemenník dvojlistý	VU

Kategórie ohrozenosti podľa IUCN:

VU – Vulnerable – zraniteľný; **LR** – Lower Risk – menej ohrozený
s podkategóriou **nt** – Near Threatened – takmer ohrozený

Z chránených a prioritných druhov živočíchov sa na území katastra nachádzajú nasledovné druhy

Vedecké meno	Slovenské meno
--------------	----------------

Gastropoda	ulitníky
<i>Helix lutescens</i>	slimák žltkastý
<i>Vertigo (=Vertilla) angustior</i>	pimprlík mokradňný
Coleoptera	chrobáky
<i>Carabus variolosus</i>	bystruška potočná
<i>Carabus zawadzskii</i>	bystruška Zawadského
<i>Meloe proscarabeus</i>	májka obyčajná
Hymenoptera	blanokrídlovce
<i>Bombus</i> (všetky druhy)	čmeľ
Lepidoptera	motýle
<i>Iphiclides podalirius</i>	vidlochvost ovocný
Petromyzontes	mihule
<i>Eudontomyzon danfordi</i>	mihul'a potiská
Osteichthyes (=Pisces)	ryby
<i>Alburnoides bipunctatus</i>	ploska pásavá
<i>Gobio kessleri</i>	hrúz Kesslerov
<i>Sabanejewia balcanica</i>	pĺž vrchovský
<i>Zingel streber</i>	kolok vretenovitý
Amphibia	obojživelníky
<i>Bombina variegata</i>	kunka žltobruchá
<i>Bufo bufo</i>	ropucha bradavičnatá
<i>Bufo viridis</i>	ropucha zelená
<i>Hyla arborea</i>	rosnička zelená
<i>Rana dalmatina</i>	skokan štíhly
<i>Rana kl. esculenta</i>	skokan zelený
<i>Rana temporaria</i>	skokan hnedý
<i>Salamandra salamandra</i>	salamandra škvrnitá
<i>Triturus vulgaris</i>	mlok bodkovaný
Reptilia	plazy
<i>Anguis fragilis</i>	slepúch lámavý
<i>Lacerta agilis</i>	jašterica obyčajná
<i>Natrix natrix</i>	užovka obyčajná
<i>Natrix tessellata</i>	užovka fřkaná
Aves	vtáky
<i>Accipiter gentilis</i>	jastrab lesný
<i>Accipiter nisus</i>	jastrab krahulec
<i>Alauda arvensis</i>	škovránok poľný
<i>Alcedo atthis</i>	rybárik riečny
<i>Anas platyrhynchos</i>	kačica divá
<i>Anthus trivialis</i>	ľabtuška lesná
<i>Aquila pomarina</i>	orol krikľavý
<i>Ardea cinerea</i>	volavka popolavá
<i>Asio otus</i>	myšiarka ušatá

<i>Buteo buteo</i>	myšiak lesný
<i>Buteo lagopus</i>	myšiak severský
<i>Bonasa bonasia</i>	jariabok hôrny
<i>Carduelis carduelis</i>	stehlík pestrý
<i>Carduelis chloris</i>	stehlík zelený
<i>Carduelis spinus</i>	stehlík čižavý
<i>Ciconia ciconia</i>	bocian biely
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	glezg hrubozobý
<i>Columba oenas</i>	holub plúžik
<i>Corvus corax</i>	krkavec čierny
<i>Corvus corone</i>	vrana túlavá
<i>Corvus frugilegus</i>	havran čierny
<i>Corvus monedula</i>	kavka tmavá
<i>Crex crex</i>	chrapkáč poľný
<i>Cuculus canorus</i>	kukučka jarabá
<i>Delichon urbica</i>	belorítka domová
<i>Dendrocopos leucotos</i>	d'ateľ bielochrbtý
<i>Dendrocopos major</i>	d'ateľ veľký
<i>Dendrocopos medius</i>	d'ateľ prostredný
<i>Dendrocopos syriacus</i>	d'ateľ hnedkavý
<i>Emberiza citrinella</i>	strnádka žltá
<i>Erithacus rubecula</i>	slávik červienka
<i>Falco tinnunculus</i>	sokol myšiar
<i>Ficedula hypoleuca</i>	mucharík čiernohlavý
<i>Fringilla coelebs</i>	pinka lesná
<i>Galerida cristata</i>	pipiška chochlatá
<i>Garrulus glandarius</i>	sojka škriekavá
<i>Hippolais icterina</i>	sedmohlások hájový
<i>Hirundo rustica</i>	lastovička domová
<i>Jynx torquilla</i>	krutihlav hnedý
<i>Lanius minor</i>	strakoš kolesár
<i>Motacilla alba</i>	trasochvost biely
<i>Parus major</i>	sýkorka bielolica
<i>Parus montanus</i>	sýkorka čiernohlavá
<i>Passer domesticus</i>	vrabec domový
<i>Passer montanus</i>	vrabec poľný
<i>Perdix perdix</i>	jarabica poľná
<i>Pernis apivorus</i>	včelár lesný
<i>Phoenicurus ochruros</i>	žltochvost domový
<i>Phylloscopus collybita</i>	kolibkárík čipčavý
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	kolibkárík sykavý
<i>Phylloscopus trochiloides</i>	kolibkárík zelený
<i>Pica pica</i>	straka čiernozobá

<i>Picus viridis</i>	žlna zelená
<i>Pyrhulla pyrhulla</i>	hýľ lesný
<i>Saxicola rubetra</i>	přhľaviar červenkastý
<i>Saxicola torquata</i>	přhľaviar čiernohlavý
<i>Sitta europaea</i>	brhlík lesný
<i>Streptopelia decaocto</i>	hrdlička záhradná
<i>Streptopelia turtur</i>	hrdlička poľná
<i>Strix aluco</i>	sova lesná
<i>Strix uralensis</i>	sova dlhochvostá
<i>Sturnus vulgaris</i>	škorec lesklý
<i>Sylvia atricapilla</i>	penica čiernohlavá
<i>Sylvia borin</i>	penica slávikovitá
<i>Sylvia communis</i>	penica hnedokrídla
<i>Sylvia curruca</i>	penica popolavá
<i>Troglodytes troglodytes</i>	oriešok hnedý
<i>Turdus merula</i>	drozd čierny
<i>Turdus philomenos</i>	drozd plavý
<i>Turdus pilaris</i>	drozd čvítotavý
<i>Tyto alba</i>	plamienka driemavá
Mammalia	cicavce
<i>Canis lupus</i>	vlk dravý
<i>Crocidura leucodon</i>	bielozúbka bielobruchá
<i>Erinaceus concolor</i>	jež bledý
<i>Lutra lutra</i>	vydra riečna
<i>Muscardinus avellanarius</i>	plch lieskový
<i>Myotis bechsteini</i>	netopier veľkouchý
<i>Myotis myotis</i>	netopier obyčajný
<i>Mustela erminea</i>	hranostaj čiernochvostý
<i>Mustela nivalis</i>	lasica myšožravá
<i>Neomys fodiens</i>	dulovnica väčšia
<i>Plecotus austriacus</i>	ucháč sivý
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	podkovár malý
<i>Sciurus vulgaris</i>	veverica stromová
<i>Sorex araneus</i>	piskor obyčajný
<i>Sorex minutus</i>	piskor malý

Poznámka: Druhy európskeho významu sú vyznačené tučne, ostatné druhy sa považujú za druhy národného významu.

Okrem uvedených chránených druhov živočíchov sa z cicavcov vyskytujú ďalšie regionálne významné a vzácne druhy, ako kuna lesná (*Martes martes*), kuna skalná (*Martes foina*), jazvec lesný (*Meles meles*), bežnejšia je liška (*Vulpes vulpes*). Z ostatných druhov majú zastúpenie ešte diviak (*Sus scrofa*), jeleň (*Cervus elaphus*), srnec (*Capreolus capreolus*).

Z biotopov národného a európskeho významu sa v katastri obce Cernina vyskytujú nasledovné

Kód	Názov biotopu
Tr 7	Mezofilné lemy
Lk 1	Nížinné a podhorské kosné lúky
Lk 3	Mezofilné pasienky a spásané lúky
Lk 5	Vysokobylinné porasty na vlhkých lúkach
Lk 6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí
Pr 2	Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách
Ls 1.3	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy
Ls 2.1	Dubovo-hrabové lesy karpatské
Ls 4	Lipovo-javorové sutinové lesy
Ls 5.1	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy
Ls 5.2	Kyslomilné bukové lesy

Poznámka: Biotopy európskeho významu sú vyznačené tučne, ostatné biotopy sú národného významu.

V území boli vyčlenené niektoré genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy ako ekologicke významné prvky.

1. Kurimka s prítokmi. Prirodzene tečúci podhorský tok s výskytom vlhkomilných bylinných spoločenstiev v nive a bohatými sprievodnými brehovými porastmi, ktoré lokálne prechádzajú do formácií charakteru lesa. Početné prítoky majú charakter erózných strží s kamenitými korytami, porastené sú bohatými drevinovými formáciami, ktoré majú miestami charakter sutinových lesov.

2. Potok Javorník. Prirodzene tečúci podhorský tok, bohato meandrujúci, rozvetvený, s bohatými sprievodnými brehovými porastmi v poľnohospodárskej časti krajiny, ktoré v lesnom prostredí splývajú s okolitými lesnými porastmi.

3. Pohorelá – Javorník. Prevažne bukové a bukovo-hrabové lesy s lokálne primiešanou borovicou, smrekom, ale najmä brezou, osikou, jaseňom, lipou malolistou, čerešňou vtáčou.

4. Makovica. Staré prevažne bukové porasty v západnom svahu rovnomennej kóty.

5. Hančovka. Plochy drevinovej vegetácie miestami charakteru lužného alebo sutinového lesa na prevažne zamokrených plochách okolo ľavostranného prítoku potoka Javorník na svahoch jeho údolia.

6. Pod Makovicou. Poloprirodzené, pomerne intenzívne využívané živné trávobylinné porasty, lokálne s podmáčanými plochami a prameniskami.

7. Lazy. Prevažne hrabové a hrabovo-bukové porasty, lokálne so značným podielom borovice. Súčasťou priestoru sú aj mimolesné plochy drevinových porastov charakteru lesa.

8. Nižná kopanica – Nad mlynom. Plochy prirodzených trávobylinných porastov, prevažne živných až podmáčaných, so značným podielom mimolesnej drevinovej vegetácie okolo prirodzených i antropogénnych štruktúr.

9. Vysoká hora. Rozsiahlejšia mimolesná plocha porastená kompaktnými drevinovými porastmi charakteru lesa, prevažne hrabovými a hrabovo-bukovými s vtrúsenými viacerými druhmi ďalších drevín, najmä brezy.

Podľa Generelu nadregionálneho ÚSES SR (2002) nezasahujú do územia katastra žiadne prvky. Podľa Národnej ekologickej siete Slovenska NECONET (2002) zasahuje do severnej časti katastra územia rozvoja prírodných prvkov potenciálneho jadrového územia, na ktoré nadväzuje na severnom okraji katastra terestrický ekologickeý koridor národného významu, do juhozápadného okraja zasahuje územie rozvoja prírodných prvkov s funkciou štruktúrneho prvku ekologickeého koridoru. Severným okrajom územia prebieha ekologickeý koridor európskeho významu, predstavujúci paneurópsku migračnú trasu vtákov. V zmysle regionálneho ÚSES (2009) severným okrajom územia a údolím Kurimky prebiehajú regionálne biokoridory, zbiehajúce sa na území katastra. Na lokálnej úrovni nebol ÚSES projektovaný, avšak na základe

predbežného zhodnotenia územia môžeme v území situovať niektoré jeho prvky. Charakter miestneho biocentra majú plochy lokalít č. 3, 4, 5, 7, 9, prítoky Kurimky majú funkciu miestnych biokoridorov, funkciu interakčného prvku majú plochy č. 6 a 8.

Územie katastra obce Kurimka môže ostať z hľadiska ekologicky únosného využívania územia zväčša bez zmien. Oráčinová časť je dostatočne rozčlenená jestvujúcimi štruktúrami mimolesnej drevinovej zelene. Výsadbu alebo dosadbu drevinových pásov navrhujeme okolo jestvujúceho areálu PD, aby došlo k utlmeniu negatívnych vplyvov (hlučnosť, prašnosť, znečistenie ovzdušia) a k izolácii obce od tejto štruktúry. Jestvujúce pasienky sú prevažujúce, sú prevažne druhotné, v dostatočnej mozaike s prirodzenými spoločenstvami, rovnako dostatočné je zastúpenie prirodzenej mimolesnej zelene. Ako vyplýva z alternatívneho ekologického výberu, vo veľkej časti katastra je doterajšie využitie krajiny v súlade s krajinnno-ekologickými podmienkami prostredia.

Celá plocha katastra je rozdelená na dve časti. Severná a JZ časť katastra predstavuje homogénnu leso-poľnohospodársku krajinu s prirodzenými a čiastočne pozmenenými ekosystémami, vhodnú na extenzívne hospodárske využitie, stredná časť a bezprostredné okolie obce predstavuje homogénnu poľnohospodársku krajinu s priemerným zastúpením plôch prirodzených spoločenstiev, určená na rozvoj a intenzívnejšie hospodárske využitie. Ekologická kvalita priestorovej štruktúry v zmysle GNÚSES je na území katastra veľmi priaznivá, územie strednej časti katastra predstavuje v relatívnom vyjadrení ekologickej stability podľa prvkov súčasnej krajinnnej štruktúry priestor ekologicky stredne stabilný, severná časť a JZ okraj sú stabilné. Koeficient ekologickej kvality katastrálneho územia, čo je ukazovateľ podielu ekologicky kvalitných plôch, je 0,61 – 0,8 v škále 0 – 1,0. V zmysle ÚPN-VÚC predstavuje územie južného okraja katastra priestor ekologicky nadštandardný, stredná časť územia priestor ekologicky narušený, zvyšok územia v severnej zalesnenej časti priestor ekologicky štandardný. Podiel ekologicky kvalitnej plochy na obyvateľa je v rámci katastra v rozpätí 20 001 – 50 000 m².obyv.⁻¹.

Vzhľadom k tomu, že kataster predstavuje relatívne malý výsek širšieho krajinného segmentu, na zabezpečenie ekologickej stability a zvýšenia biodiverzity netreba vytvárať zvláštne podmienky pre obnovu poľnohospodárskej krajiny. Prirodzené pasienky treba udržiavať v doterajšom stave, resp. zabezpečiť intenzívnejšie využívanie kvôli primeranému odstraňovaniu biomasy. V širšom okolí obce treba zabezpečiť odstránenie skládok odpadu a zamedziť ich ďalšej tvorbe.

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny nie sú potrebné špeciálne opatrenia, jestvujúce prvky ÚSES nevyžadujú legislatívnu ochranu, nakoľko nepredstavujú najhodnotnejšie časti prírody. Celkovo treba v území dodržiavať obmedzenia v najnižšom prvom stupni ochrany, v ktorom sa podľa § 12 zákona uplatňujú ustanovenia všeobecnej ochrany prírody a starostlivosti o krajinu podľa druhej časti zákona. Ide o základné práva a povinnosti pri všeobecnej ochrane prírody a starostlivosti o krajinu, všeobecnú ochranu rastlín a živočíchov, ochranu biotopov, ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov a preventívne a nápravné opatrenia orgánu ochrany prírody.

V zmysle § 3 ods. 1 zákona je každý povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrožovaním, poškodením a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability. Podľa ods. 2 významný krajinný prvok (čo sú v podstate všetky vymedzené biotopy v území) možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo oslabeniu jeho ekostabilizačnej funkcie.

Pre hospodárenie a využívanie krajiny platia v území obmedzenia, vyplývajúce zo zákona. V jeho zmysle na území Slovenskej republiky, ktorému sa neposkytuje územná ochrana okrem chráneného vtáčieho územia, platí prvý stupeň ochrany, podľa ktorého sa v zmysle § 6, 7, 8 zákona upravuje zásah do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť, ako aj rozširovanie nepôvodných druhov rastlín a živočíchov za hranicami zastavaného územia obce.

Konkrétne navrhované činnosti v území, súvisiace s poľnohospodárstvom, vyplývajú aj z ustanovenia § 7 zákona o ochrane prirodzeného druhového zloženia ekosystémov, ktorá podľa ods. 1 zahŕňa reguláciu zámerného rozširovania nepôvodných druhov za hranicami zastavaného územia obce, sledovanie výskytu, veľkosti populácií a spôsobu šírenia nepôvodných druhov a najmä odstraňovanie nepôvodných druhov, ktoré sa samovoľne šíria a vytláčajú pôvodné druhy z ich prirodzených biotopov a znižujú biologickú rozmanitosť (invázne druhy). V zmysle ods. 4 § 7 je vlastník (správca, nájomca) povinný odstraňovať invázne druhy zo svojho pozemku a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby

zamedzil opätovnému šíreniu invázných druhov, a to na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy, inak na náklady štátu. V území sa v zmysle vyhlášky nachádzajú z invázných druhov rastlín pohánkovec (krídlatka) (*Fallopia* sp.) – skupina A, zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) – skupina C. Spôsoby odstraňovania invázných druhov určuje vyhláška. Invázne druhy rastlín treba odstraňovať hneď v počiatočnom štádiu ich výskytu na lokalite, keď je ich odstraňovanie najefektívnejšie. O spôsoboch odstraňovania invázných druhov rastlín rozhodujú najmä spôsoby ich rozmnožovania, početnosť na lokalite, charakter a situovanie stanovišťa, ohrozenosť a veľkosť lokality, fáza rastu rastliny a ďalšie biologické vlastnosti druhu.

1. Mechanický spôsob odstraňovania – uplatňuje sa najmä pri ojedinelom alebo maloplošnom výskyte druhu na lokalite alebo pri výskyte druhu v ochranných pásmach vôd alebo v chránených územiach.

1.1. Vykopávanie – tento spôsob je vhodný pre všetky druhy zo skupiny A, B a C. V prípade druhov zo skupiny B a C treba výkop realizovať v období pred ich kvitnutím. V prípade druhov pohánkovec a slnečnica hl'uznatá treba výkop realizovať tak, aby v zemi nezostali zvyšky koreňov, z ktorých je rastlina schopná v pôde regenerovať.

1.2. Vytrhávanie – tento spôsob je vhodný na odstraňovanie semenáčikov rastlín a mladých rastlín na lokalitách s výskytom druhov zo skupiny B a C.

1.3. Pastva – tento spôsob je vhodný na lokalitách s výskytom druhov zo skupiny B a C. Pastvou hovädzieho dobytká, oviec alebo kôz sa odstraňuje vegetatívna fáza vývoja rastlín a mechanicky sa odstraňujú koreňové púčiky i celé rastliny. Pastvou sa početnosť jedincov na lokalite znižuje, ale bez použitia aj ďalších spôsobov k ich úplnému odstráneniu nedochádza.

1.4. Orba – tento spôsob je vhodný na poľnohospodársky využívaných stanovištiach pre druhy zo skupiny B a C. Porast treba porať v období pred kvitnutím. Po orbe je nevyhnutné osiať plochu konkurenčne silnejšími druhmi ako ozimná raž alebo jačmeň jarný.

1.5. Kosenie a mulčovanie - tento spôsob je vhodný pre všetky druhy zo skupiny A, B a C. Porast treba pokosiť a pomulčovať pred kvitnutím. Vhodné je opakované kosenie a mulčovanie v priebehu sezóny.

2. Chemický spôsob odstraňovania – uplatňuje sa najmä pri veľkoplošných výskytoch druhu v čase najväčšej tvorby listovej plochy. Na odstránenie rastlín možno využiť registrované prípravky na ochranu rastlín (herbicídy). Zvyčajne treba vykonať opakovanú aplikáciu po ďalšom vzídení nových jedincov. Chemický spôsob odstraňovania je vhodný pre všetky druhy zo skupiny A, B a C. V prípade druhov zo skupiny A je vhodné ponechať rastlinu počas vegetačného obdobia bez zásahu a chemický postrek aplikovať na jeseň do príchodu mrazov. Ošetrový porast treba ponechať cez zimu premrznúť a potom odstrániť. Pri druhoch s hrubšou stonkou možno využiť aj metódu vpichu koncentrovaného prípravku do stoniek (injekčná metóda).

3. Kombinovaný spôsob odstraňovania – uplatňuje sa predovšetkým na plošne rozsiahlych, vysokých a hustých porastoch, kde samotná chemická aplikácia už nie je účinná. Najskôr sa porasty mechanicky odstránia (vypílením, zrezaním, vysekaním alebo kosením) a na regenerujúce časti rastlín sa aplikuje vhodný prípravok na ochranu rastlín. Kombinovaný spôsob odstraňovania je vhodný pre druhy zo skupiny B a C.

Pre zachovanie, udržiavanie a zvýšenie drevinovej vegetácie v obci treba spracovať samostatný generel (dokument starostlivosti o dreviny). Zeleň v obci je obnovovaná a vytváraná živelne, bez potrebného odborného zázemia. Pri ostatných typoch vegetácie je potrebné zabezpečiť ich bežné využívanie, obhospodarovanie a udržiavanie, čím sa zabezpečí zamedzenie zaburinenia plôch a rozširovanie nepôvodných invázných druhov v prirodzených spoločenstvách v okolitej krajine.

6. Civilizačné podmienky

6.1 Urbanizmus, kultúrno-historické a výtvarne hodnoty

Vlastivedný slovník obcí Slovenska udáva vznik obce ešte pred rokom 1427. Najstaršia písomná správa o Kurimke je v súpise zdanených dedín z roku 1548, kedy už boli obyvatelia obce povinní platiť daň kráľovi.

Kurimka patrila k rusínskym dedinám panstva Makovica. Z názvu obce možno usudzovať, že prvými budovateľmi obce boli obyvatelia Kurimy, resp. názvom Kurimka už skôr pomenovali tunajší potok podľa ktorého potom pomenovali aj dedinu. Obec založil šoltýs s usadlíkmi. Kurimka bola najmladšou dedinou v okolí. Obec sa zo začiatku spomína pod názvom Kwrymka, neskôr ako Kurinka (1786) až v roku 1808 dostala dnešný názov Kurimka (maď. Kurimka – Kiskurima). V roku 1600 mala obec 20 obývaných poddanských domov a obydlie šoltýsa. K obci patrila aj mlyn. Pre farára bolo vyčlenené pole v rozsahu celej sedliackej usadlosti. Začiatkom 17. storočia obec patrila k stredne veľkým dedinám s takmer výlučne

poddanským obyvateľstvom. Obec sa v roku 1711 kvôli emigrácii poddaných takmer vyľudnila. Obyvatelia sa živili poľnohospodárstvom a chovom dobytky. Na sezónne práce odchádzali do južných stolíc. V polovici 19. storočia postihol obec hlad, čo malo za následok vysťahovalectvo. V roku 1828 mala obec 72 domov a 564 obyvateľov. Po II. svetovej vojne odišlo z obce veľa mladých ľudí za prácou do miest kde sa aj usadili.

V roku 1923 si občania svojpomocne postavili gréckokatolícku „cerkov“ z dreva, po tom čo ich pôvodná cerkov vyhorela po zásahu bleskom pri búrke. Túto novú cerkov asi v roku 1980 z neznámych dôvodov zvonku obmurovali. V tom istom roku bol postavený aj cintorín s oplatením.

V obci sú ľudia štyroch národností: slovenskej, ukrajinskej, rusínskej a rómskej. Hovoria obce medzi sebou rusínskym dialektom. Tabuľka národnostného zloženia obce: Národnosť/Rok 1970/ 1980/ 1991 Slovenská 376/ 240/ 270, Ukrajinská 107/ 130/ 66, Rusínska 107/ 130/ 50 a Rómska 20/ 22/ 25. Roku 1950 bola zriadená materská škola, ktorá v roku 1993 pre nedostatok detí zanikla. V obci funguje aj základná škola, ktorú založili v roku 1904. Škola mala päť tried 1 – 5; po skončení 5. ročníka žiaci navštevovali 9-triednu základnú školu v Černine.

Po rozpade Československa žili občania v drevených domčekoch pokryté slamou. Svoje pozemky obhospodarovali zastaralým spôsobom a to pluhom ťahaným koňmi alebo v horšom prípade kravami. V okolitých lesoch sa v tom období začala formovať partizánska skupina Čapajev, ktorá spolupracovala s obyvateľmi obce. Členov skupiny tvorili prevažne sovietski občania, ktorí utiekli z nemeckého koncentračného tábora. Táto skupina pod vedením Nikolaja Pisarenka, sovietskeho partizána, 11. januára 1944 prepadla v Kurimke nemeckú žandársku hliadku. Pri prestrelke zomrel partizán Sergej Sedov, ktorého občania pochovali na miestnom cintoríne. Táto skupina zlikvidovala pri Kurimke jazdeckú čatu nemeckých vojakov. Obec oslobodili 19. januára 1945 vojská 1. československého armádneho zboru, ktorého veliteľom bol Ludvík Svoboda, ktorý sa neskôr stal prezidentom Československa. Oslobodenie obce prebehlo bez výstrelu, pretože sa nemeckí vojaci vzdali. Súčasťou Sovietskej armády boli aj niektorí občania obce.

Do roku 1945 bolo v obci 8 murovaných domov. Ostatné boli drevené. Od roku 1945 do roku 1996 bolo vybudovaných 132 domov. Boli postavené z tehál a kvádrov. V tomto období bol vybudovaný i kultúrny dom a prvá predajňa potravín. Všetky budovy boli elektrifikované a bol v nich zavedený vodovod.

Roľníci si v roku 1953 založili jednotné roľnícke družstvo, v ktorom sa všetci sústredili na svoje pozemky, o ktoré sa spoločne starali. Spočiatku do družstva vstúpilo 90 súkromných roľníkov.

Obec sa vyvíjala prirodzene bez usmerňovania zástavby na jestvujúcich vlastníckych parcelách pozdĺž hlavnej komunikácie. Základným urbanistickým prvkom je typický rodinný dom regionálneho charakteru.

V Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR, register nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok nie sú evidované NKP. Z kultúrnych pamätihodností sa v obci nachádza gréckokatolícky chrám. Prvý bol zničený požiarom v roku 1915. Druhý drevený, rovnako zasvätený Ochrane Presvätej Bohorodičky bol postavený na mieste pôvodného v roku 1923. Úplne dokončený bol až v roku 1930. V 70-tych rokoch 20. storočia bol chrám zvonku omietnutý a tak značne znehodnotený. Zo stavebného hľadiska sa jedná o trojdielnu, trojpriestorovú stavbu s dvoma vežami. Celá zrubová konštrukcia spočíva na kamennom základe. Veža má stĺpovú konštrukciu a pod omietkou je obložená doskami. V pôvodnom chráme sa nachádzali tri zvony, v súčasnosti sú už iba dva. Vchod do chrámu je typicky zo západnej strany.

Krajský pamiatkový úrad v Prešove na základe dosiaľ evidovaných archeologických lokalít poskytuje územia s predpokladanými archeologickými nálezmi: historické jadro obce – územie s predpokladanými archeologickými nálezmi z obdobia novoveku.

Erb - v modrom štíte na zelenej pažiti je strieborný doprava otočený muž v striebornom odeve, rovnakom klobúku a v čiernych topánkach, na pravom ramene so striebornou sklonenou puškou, ľavicou sa opierajúci o striebornú palicu a pravou si pridržiavajúci strieborným dymom dymiacu zlatú fajku. Tento erb je spracovaný podľa odtlačku pečatidla obce z roku 1787. Zaráďujeme ho k tzv. hovoriacim erbom (v rusínčine kúrit' – fajčit'), ikonograficky je netradične zobrazená osoba s fajkou v ústach. Autorom erbu je Ladislav Nagy. Erb bol prijatý obecným zastupiteľstvom 27. mája 1997 a je zapísaný v Heraldickom registri SR pod č. HR: K-91/1997.

Vývoj počtu obyvateľstva:

Rok	Počet obyvateľov
1970	590
1980	505

1991	433
2001	405
2009	368

Do roku 1918 obec administratívne patrila do Šarišskej stolice, po roku 1960 do okresu Svidník a Východoslovenského kraja. V súčasnosti je obec časťou okresu Svidník a kraja Prešovského.

6.2 Funkčné využitie plôch

Svahovitej severovýchodnej a juhozápadnej časti k.ú. dominuje les. Jeho údolná časť je typická poľnohospod. krajina veľkoplošne odvodnená. Jej ťažisko tvorí potok Kurimka s biokoridorom. Východne od jeho meanrujúceho toku je rozvinuté zastavané územie obce.

Rieka Topľa je vodohospodársky významným vodným tokom. Do celého katastra zasahuje jej ochranné pásmo II. stupňa povrchového vodárenského zdroja v profile nad Giraltovcami a čiastočne OP II° zdrojov pitnej vody pre obec. Severný okraj k.ú. zasahuje ochranné pásmo II. stupňa vodárenského zdroja - toku Ondava.

Západne a JV od obce sú evidované bodové a líniové zosuvné územia.

Rieka Topľa je navrhovaným územím európskeho významu v rámci Natura 2000. Severným okrajom k.ú. je vedená Paneurópska migračná trasa vtákov.

Obec je súčasťou mikroregiónu Stredná Topľa. Prirodzene gravituje do okresných miest, kde je vyššie obč. vybavenie a pracovné príležitosti.

Podľa Regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike (MH SR, 2005) je obec súčasťou Šarišského regiónu cestovného ruchu a podľa ÚPD VÚC súčasťou rekreačného krajinného celku č.XII Busov. Obec je nástupným bodom do Ondavskej vrchoviny. Okolité lesy sú aj poľovníckym revírom.

Skupinová cestná dedina je rozvinutá pozdĺž cesty a miestnych komunikácií, kde je usporiadané aj obč. vybavenie. Ťažisko obce nie je identifikovateľné. Za kostolom je cintorín. Obecný dom bol vybudovaný na západnom ramene obce. Na východnom okraji je ZŠ s ihriskom a dom smútku a severne agroturistický areál. Poľnohospod. dvor v obci nie je.

Lesy spadajú do LHC Svidník. Väčšina z nich je zaradená do kategórie lesov hospodárskych a časť ochranných. Sú v správe vlastníkov urbárskych pozemkov, podniku Lesy SR, š.p. a súkromných vlastníkov. K.ú. je súčasťou geologického prieskumného územia.

Priemyselná výroba nie je v obci zastúpená.

Obec je zásobovaná elektrickou energiou odbočkou z primárneho VN vedenia č.404 napájaného zo 110/22 kV ES Bardejov. Na uvedenú linku je pripojená 1transformovňa.

Obec je súčasťou Regionálneho technického centra – východ Slovak Telecomu v primárnej oblasti 054 Bardejov. Celé územie je pokryté signálom mobilných operátorov Orange a T- mobile.

Obec je plynofikovaná z regulačnej stanice plynu RS 1200 osadenej v obci Cernina.

Je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu. Zdrojom vody sú tri pramene a vodojem s objemom $V = 100 \text{ m}^3$.

Obec nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu, ani ČOV.

Komunikačne je obec napojená na širšie územné jednotky osídlenia, výroby a CR prostredníctvom cesty III/557028, ďalej lesnými a poľnými účelovými komunikáciami a turistickými trasami.

Stavebnotechnický stav budov je rozmanitý, prevažujú však objekty vyhovujúce.

7. Obyvateľstvo, zamestnanosť, bytový fond

7.1 Obyvateľstvo

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe celoštátnych sčítaní ľudí, domov a bytov (r. 1970, 1980, 1991 a 2001). Údaje z posledného sčítania v roku 2001 sú podľa Štatistického úradu SR – Krajská správa Prešov.

Podľa dynamiky vývoja obyvateľstva (prírastok, úbytok) sú obce zaradené do štyroch kategórií

Kategória obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva
rýchlo rastúca	nad + 5 %

pomaly rastúca	+ 2 – + 5 %
stagnujúca	- 2 – + 2 %
regresívna	pod - 2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

- predproduktívny vek 0 – 14 rokov
- produktívny vek muži 15 – 59 rokov, ženy 15 – 54 rokov
- poproduktívny vek muži 60 a viac rokov, ženy 55 a viac rokov.

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
Nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	stabilizovaná
101 – 120	stagnujúca
Menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

Stav a vývoj obyvateľstva

K 31.12.2009 žilo v obci Kurimka 368 obyvateľov, čo predstavuje 1,11 % z celkového počtu obyvateľov okresu Svidník. Ženy tvorili 52,17 % obyvateľov obce.

Celková rozloha katastra obce je 1 245,97 ha, priemerná hustota osídlenia 30 obyvateľov na 1 km²

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1970 – 2009

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001	2009
Počet obyvateľov	590	505	433	405	368
Prírastok obyvateľov	- 85	- 72	- 28	- 37	
Index rastu	85,60	85,70	93,50	90,90	
Ø ročný prírastok	- 1,44 %	- 1,30 %	- 0,65 %	- 1,14 %	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Podľa dynamiky pohybu obyvateľstva obec Kurimka zaznamenala v rokoch 1970 - 2009 neustály pokles počtu obyvateľov, pričom tempo úbytku malo klesajúcu tendenciu do roku 2001. Priemerné ročné prírastky sa pohybovali v hodnotách od – 1,44 % do -0,65 %, čím sa obec zaraďila do kateg. stagnujúcej.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 1980 – 2009

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Vekové skupiny			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
1980	505	102	250	153	66,70
%	100,00	20,20	49,50	30,30	
2001	405	66	216	123	53,70
%	100,00	16,30	53,33	30,37	
2009	368	54	204	110	49,10
%	100,00	14,67	55,43	29,89	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Významnou demografickou charakteristikou každej populácie je jej vekové zloženie, v ktorom sa

odrážajú výsledky demografických procesov z minulosti a zároveň ide o základ budúceho demografického vývoja. Pri pohľade na vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Kurimka môžeme konštatovať, že dlhodobo dochádza k starnutiu populácie. Podiel poproduktívnej zložky stále prevyšuje nad predproduktívnu. Predproduktívna zložka počas sledovaného obdobia klesala, zatiaľ čo poproduktívna bola na rovnakej úrovni resp. len s malými odchýlkami počas celého obdobia rokov 1980 - 2009. Index vitality sa počas celého sledovaného obdobia pohyboval pod hodnotou 100 bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi regresívny (ubúdajúci) typ populácie.

Podľa údajov zo SODB v roku 2001 priemerný vek obyvateľov obce bol 40,4 rokov. Podľa vzdelanostnej štruktúry a najvyššieho ukončeného stupňa školského vzdelania má základné vzdelanie ukončených 37,80 %, učňovské a stredné bez maturity 24,44 %, stredné učňovské, odborné a všeobecné s maturitou 19,51 % a vysokoškolské 1,98 % obyvateľstva. Z náboženského vyznania prevláda gréckokatolícka cirkev (78,27 %), nasleduje rímskokatolícka cirkev (6,91 %).

Podľa národnostnej štruktúry obyvateľstva žilo v obci Kurimka 70,37 % obyvateľov slovenskej národnosti, 17,28 % obyvateľstva rusínskej národnosti. Nad hranicou 5 % sa pohybovali obyvatelia rómskej (5,93 %) a ukrajinskej národnosti (5,68 %).

V zmysle Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (Výskumné demografické centrum INFOSTAT Bratislava 2008) a doterajšieho vývoja obyvateľstva možno očakávať nasledovný demografický vývoj obce:

Prešovský kraj ako územný celok vznikol v roku 1996, od tohto roku možno podrobnejšie sledovať vývoj obyvateľstva, jeho počet, pohyb a štruktúry. Počet obyvateľov v kraji v období rokov 1996 – 2006 nepretržite stúpal. Dôležitou charakteristikou vekového zloženia obyvateľstva Prešovského kraja je populačné starnutie, ktoré sa postupne zrýchľuje. Špecifickou skupinou obyvateľstva je obyvateľstvo rómskej národnosti, ktoré sa vo väčšine nehlási k svojej národnosti. Podľa výsledkov sčítania obyvateľstva žilo v Prešovskom kraji 4,0 % obyvateľstva rómskej národnosti. Podľa výsledkov sociografického mapovania žije v Prešovskom kraji až 10,8 % obyvateľov v rómskych osídleniach.

Podľa ÚPN VÚC Prešovský kraj, Zmeny a doplnky 2009 z hľadiska predpokladaného vývoja obyvateľstva v okresoch Prešovského kraja patrí okres Svidník do skupiny troch okresov Prešovského kraja s predpokladaným poklesom počtu obyvateľstva, pričom jeho ročný pokles sa odhaduje na - 0,03 % (2025/2010).

Pri prognóze obyvateľov do roku 2025 v obci Kurimka sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 10 ‰ za rok.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2025

rok	2001	2009	2010	2015	2020	2025
Kurimka	405	368	372	391	410	431

Pre porovnanie uvádzame prognózu demografického vývoja za okres Svidník a za Prešovský kraj (Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, INFOSTAT Bratislava 2008):

Okres Svidník:

2010 - 2015 prírastok	+ 52 obyvateľov
2015 – 2020 prírastok	+ 142 obyvateľov
2020 - 2025 prírastok	+ 126 obyvateľov
2010 – 2025 prírastok celkom (+ 0,64 ‰/rok)	+ 320 obyvateľov

Prešovský kraj (NUTS 2):

2010 - 2015 prírastok	+ 11 010 obyvateľov
2015 – 2020 prírastok	+ 10 757 obyvateľov
2020 - 2025 prírastok	+ 8 119 obyvateľov
2010 - 2025 prírastok celkom (+ 2,47 ‰/rok)	+ 29 886 obyvateľov

7.2 Ekonomická aktivita, zamestnanosť a pracovné príležitosti

Vývoj počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov a ich podielu na celkovom počte obyvateľov má klesajúcu tendenciu. Ide o postupné prejavovanie sa starnutia obyvateľstva a posun početnejších skupín do vyššieho veku. Podľa ÚPN VÚC Prešovského kraja, Zmeny a doplnky 2009, v okrese Svidník bol v roku 2006 najvyšší podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov (46,2%) z celkového počtu obyvateľov v okresoch

Prešovského kraja.

Podľa SODB 2001 z celkového počtu 405 obyvateľov obce tvorilo 173 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 42,72 % (okres Svidník 49,08 %). Z toho ženy tvorili 47,40 %. Nezamestnaných ekonomicky aktívnych bolo 52 osôb, pracujúcich 106 obyvateľov obce.

Z hospodárskych odvetví najviac osôb pracovalo v priemyselnej výrobe (32), veľkoobchode a maloobchode (22) a stavebníctve (20), nasledovalo poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby (20). Za prácou mimo obec odchádzalo 88 pracujúcich. Najväčší podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádzajúcich do zamestnania bol v oblasti priemyselnej výroby a stavebníctva .

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2001 (SODB 2001)

Obec	Počet obyvateľov celkom	Počet ekonomicky aktívnych osôb		Počet nezamestnaných	
		celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Kurimka	405	173	42,72	52	30,01

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Podľa štatistických sledovaní ÚPSVaR okres Svidník vykazoval v mesiaci apríl 20,59 %-nú mieru evidovanej nezamestnanosti. V samotnej obci Kurimka bolo v tomto období evidovaných 35 uchádzačov o zamestnanie. Ak použijeme údaj EAO zo SODB 2001, miera evidovanej nezamestnanosti pre obec (odhad) by sa mala pohybovať na hranici 20,2 %. Údaje sú za mesiac apríl 2011 uvedené podľa ÚPSVaR a OcÚ.

Na základe „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ môžeme očakávať pre navrhované obdobie územného plánu - rok 2025 nárast poproduktívnej zložky populácie. Podľa už spomenutej prognózy za okres Svidník v roku 2010 bol index starnutia 69,54, v roku 2025 sa predpokladá jeho zvýšenie na 104,80. Prognóza priemerného veku bola v roku 2010 v okrese Svidník 37,45, pre rok 2025 sa predpokladá zvýšenie na 41,09. Kým prirodzený prírastok v prognózovanom období v roku 2010 a 2025 má kladné hodnoty. Migračné saldo je záporné počas celého prognózovaného obdobia. S týmito ukazovateľmi súvisí aj vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva, kedy bude dochádzať k jeho postupnému znižovaniu.

7.3 Domový a bytový fond

Domový a bytový fond sa podrobne sleduje počas sčítania obyvateľstva, domov a bytov. V roku 2001 bolo v obci spolu 158 domov, z čoho trvale obývaných bolo 118 v rodinných domoch, t.j. 74,70 %.

Počet bytov dosiahol v roku 2001 hodnotu 158, z toho trvale obývaných bolo 118 (74,70 %) a to v rodinných domoch. V obci je 40 neobývaných rodinných domov.

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1970 – 2001

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001
Počet trvale obývaných bytov	-	131	130	118
Prírastok bytov		-	- 1	- 12
Počet bytov/1 000 obyv.	-	257,43	300,23	291,36
Okres Svidník	206,70	238,34	266,19	263,40
Prešovský kraj	218,08	245,94	267,45	263,71
SR			370,0	353,50

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Doterajší vývoj bytov v obci zaznamenával prevažne úbytky bytového fondu. Od roku 1980 obec Kurimka presiahla okresný aj krajský priemer v počte trvale obývaných bytov – 2001 obec opäť dosiahla priaznivo nižšiu obložnosť ako bola v okresnom a krajskom priemere.

Vývoj obložnosti v rokoch 1970 - 2001

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001
Obložnosť (obyv./ byt)	-	3,85	3,33	3,43

Okres Svidník	4,84	4,20	3,75	3,80
Prešovský kraj	4,59	4,07	3,74	3,79
SR				2,83

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Priemerný vek domov bol 38 rokov. Postavené sú prevažne z materiálov kameň a tehla. Priemerný počet osôb na jeden byt bol v roku 2001 na úrovni 3,43 osôb, priemerný počet m² obytnej plochy na 1 osobu dosiahol hodnotu 22,2 m². Priemerný počet obytných miestností na 1 byt je 3,9.

Trvale obývané byty podľa obdobia výstavby

Obec	1899 a nezistené	1900-1919	1920-1945	1946-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2001	spolu
Kurimka	-	5	14	60	6	21	12	118
%	-	4,24	11,86	50,85	5,08	17,80	10,17	100,00

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Z uvedeného prehľadu o dobe výstavby možno konštatovať, že po roku 1946 do roku 1970 bol najväčší nárast bytovej výstavby až 60 rodinných domov (50,85 %). Ďalšia vlna bytovej výstavby bola v rokoch 1981 – 1990. Obec Kurimka po roku 1996 zaznamenáva 9 novopostavených rodinných domov.

Aktuálnymi tendenciami v oblasti bývania je najmä zlepšovanie kvality bývania a odstránenie súčasnej disproporcie medzi potrebou bytov a možnosťami ich získania. Pri stanovení výhľadových počtov bytov sa vychádzalo z predpokladaného vývoja počtu obyvateľov s cieľom dosiahnuť vyššiu kvalitatívnu úroveň bývania, t.j. zvýšiť počet bytov na 1000 obyvateľov a znížiť obložnosť.

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je potrebné sa zamerať na obnovu jestvujúceho bytového fondu, zvýšenie jeho kvality a modernizáciu. Rozvoj bývania navrhnuť tak, aby v roku 2025 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 431 boli dosiahnuté tieto ukazovatele:

- počet obyvateľov na jeden byt 3,60
- počet bytov na 1 000 obyvateľov 277,80,

čo sú odporúčané hodnoty pre okres Svidník v roku 2025 (ÚPN-VÚC Prešovský kraj, Zmeny a doplnky 2009). To znamená pre predpokladaný nárast obyvateľov o 59 do roku 2025 (od roku 2010) je potrebných cca 16 bytov (RD). Ak by sme chceli udržať ukazovateľ obložnosti 3,43 pre celkový počet obyvateľov 431 v roku 2025 je potrebné navrhnuť a pripraviť územie pre výstavbu nových bytov a rekonštrukciu jestvujúceho bytového fondu na celkový počet cca 126 bytových jednotiek (RD) v obci.

8. Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť

Do skupiny sociálnej infraštruktúry patria zariadenia školstva, a výchovy, zdravotníctva, kultúry a osvetu, telovýchovy a športu. Občiansku vybavenosť členíme do dvoch kategórií – komerčná infraštruktúra (maloobchodná sieť, ubytovanie a stravovanie, služby nevýrobné, služby výrobné a opravárenské) a ostatná infraštruktúra (administratíva a verejná správa a iné).

Štruktúra a kapacity sociálneho i občianskeho vybavenia zodpovedajú v súčasnosti potrebe obyvateľov. Zastúpenie kategórií sociálnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti v skúmanom území (k.ú.) obce dokumentuje nasledujúci prehľad.

8.1 Sociálna infraštruktúra

školstvo a výchova

V roku 1950 bola v obci Kurimka zriadená materská škola, ktorá v roku 1993 zanikla pre nedostatok detí. Deti navštevujú MŠ v obci Cernina. V obci je od roku 1904 fungujúca základná škola I. stupňa. Má 1 triedu s počtom 7 detí a 2 zamestnancami. Ďalší stupeň ZŠ navštevujú žiaci v obci Cernina.

Najbližšie stredné školstvo je vo Svidníku a Bardejove, kde sú aj ZUŠ.

zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Obec nemá zdravotnícke ani sociálne zariadenie. Za základnou lekárskou starostlivosťou dochádzajú občania do obce Cernina. Najbližšia nemocnica, pohotovostná služba a rýchla zdravotnícka pomoc je pre obyvateľov obce v okresnom meste Svidník resp. Bardejov. Chýba hospic, vývarovňa a rozvoz stravy pre starších, opustených a nevládných obyvateľov.

kultúra, osвета a cirkev

Kultúrny dom je súčasťou dvojpodlažného objektu obecného domu. Na prvom podlaží sa nachádzajú potraviny, nocľaháreň pre vodičov, spoločenská sála s kapacitou 200 stoličiek a vybavená kuchyňa. Na druhom podlaží je obecný úrad, obecná knižnica s 2 500 knižnými jednotkami a malá zasadacia miestnosť. Technický stav objektu je nevyhovujúci. Je potrebná rekonštrukcia schodišťa, výmena okien a zateplenie budovy.

V zastavanom území obce sa nachádza gréckokatolícky kostol. Prvý gréckokatolícky chrám Ochrany Presvätej Bohorodičky v Kurimke bol postavený v druhej polovici 18. stor. Bol však zničený požiarom v roku 1915. Druhý drevený chrám rovnakého zasvätenia bol postavený na mieste pôvodného v roku 1923. Úplne dokončený bol až v roku 1930. V 70-tych rokoch 20. stor. bol chrám zvonku omietnutý a tak znehodnotený.

Najbližší kostol pre evanjelickú cirkev augsburského vyznania je v Porúbke a Marhani a pre katolícku cirkev v Dubinnom.

Vybavenosť dopĺňa dom smútku s kapacitou 60 stoličiek, ktorý je súčasťou starého cintorína.

V obci sa udržuje aj turistický ruch. Každoročne sa koná výstup na horu Makovica a výstup ku Altánku pri najväčšej studni na Makovici. V obci je aj jedna súkromná turistická ubytovňa – chata, na ktorej sa dá prenocovať (max. 4 osoby). Je tam krb a neďaleko pitná voda (zo studničky). Prenocovať provizórne pre turistov sa dá aj Kultúrnom dome.

telovýchova a šport

Šport je súčasťou obce už dlhé obdobie. V minulosti sa tu hrával dobrý futbal na okresnej úrovni. Kurimka svojho času patrila medzi najlepšie mužstvá v okrese. Po zániku futbalového mužstva sa už nikdy nepodarilo futbalový tím oživiť. Dnešná mládež sa rekreačne venuje futbalu, volejbalu a nohejbalu. V obci je zriadená obecná posilňovňa a v súčasnosti obec má jedno multifunkčné ihrisko pri základnej škole. Za obcou je futbalové ihrisko, bez sociálnych zariadení.

8.2 Občianska vybavenosť

komerčná vybavenosť

maloobchod

V obci Kurimka je dostupný predaj základných potravín, textilu, rozličného tovaru, drogerie. Sortiment predaja v obchodoch nie je dostačujúci, za ďalším tovarom a službami musia obyvatelia dochádzať do okolitých miest. V obci sa nachádzajú tieto maloobchodné prevádzky:

- Mamasta Kurimka, budova bývalej Jednoty, 2 zamestnanci,
- Potraviny Hlad', v budove obecného úradu, 2 zamestnanci.

ubytovanie a stravovanie

V obci sa nachádza ubytovacie zariadenie Eurofénix s počtom cca 6 lôžok, bez stravovacích služieb s počtom 1 zamestnanec – správca. Zariadenie je v bývalom rodinnom dome. Okrem ubytovania poskytuje aj služby spojené s agroturistikou (poľovníctvo, 12 koní).

V priestoroch fy. Mamasta sa nachádza aj Pohostinstvo Furmanek s kapacitou 40 stoličiek a s počtom 2 zamestnanci.

služby nevýrobné

Nevýrobné živnosti tvoria služby občianskej vybavenosti, uspokojujúce priame potreby obyvateľstva obce. Sú to služby v maloobchodných prevádzkach. V obci sa takéto služby neprevádzkujú

služby výrobné a opravárenské

U služieb výrobného charakteru sa jedná predovšetkým o drobné remeselnícke živnosti. Živnosti sú tvorené prevažne jedným až 3 zamestnancami. Odvetvovú štruktúru ekonomických subjektov tvoria spoločnosti s ručením obmedzeným a drobní podnikatelia.

V obci evidujú tieto subjekty:

- Gališín Michal – Stolárstvo, počet zamestnancov 4,
- MOTORSPEED s.r.o., Sabol Lukáš, počet zamestnancov 3, autooprava, autopredaj,
- PD KURIMKA, produkcia je zameraná tak na rastlinnú výrobu ako aj chov hovädzieho dobytku. V poľnohospodárskej výrobe je zamestnaných 10 osôb.

ostatná vybavenosť - administratíva, verejná správa

Obecný úrad má 2 zamestnancov a sídli v objekte obecného domu. Bankové a poštové služby pošta poskytuje len vo vyhradenom termíne (vyplácanie soc. dávok) v tom istom objekte na prízemí.

Sídlo gréckokatolíckeho farského úradu je v Ortuťovej a rímskokatolíckeho v Kurime. Fara

evanjelickej cirkvi augsburského vyznania je v Hankovciach.

Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý je zameraný na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečuje protipožiarnu prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obci. Obec má požiarnu zbrojnicu, ktorú tvorí samostatný objekt s garážou pre požiarné auto a skladom požiarnej techniky. Technický stav budovy je nevyhovujúci.

9. Turizmus a rekreácia

Obec Kurimka sa nachádza v Nízkych Beskydách, v Ondavskej vrchovine, v hornej časti údolia Kurimky, severného prítoku rieky Topľa. Podľa Regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike (Ministerstvo hospodárstva, 2005) je obec Kurimka súčasťou Šarišského regiónu cestovného ruchu.

Obec Kurimka disponuje veľkým prírodným potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Poloha obce umožňuje skombinovať návštevu Nízkych Beskyd s možnosťou využitia turistických trás, ktoré sú vhodné na rodinné výlety, spoznávanie krás okolitej prírody počas celého roka. Okolie obce poskytuje možnosti pre rozvoj zimnej rekreácie a športov, ako aj letnej horskej a náučnej turistiky a cykloturistiky.

Turistickým lákadlom pre návštevníkov obce je výstup na horu Makovica a výstup ku Altánku pri Čiernej studni na Makovici. Cez obec prechádza celoslovenská turistická trasa, tzv. Cesta hrdinov SNP, ktorá vedie cez celé Slovensko, z Duklianskeho priesmyku až na hrad Devín v Bratislave.

V k. ú. obce sa nachádza ubytovacie zariadenie Eurofénix s počtom cca 6 lôžok, bez stravovacích služieb a s počtom 1 zamestnanec – správca. Zariadenie je v bývalom rodinnom dome. Okrem ubytovania toto zariadenie poskytuje aj služby spojené s agroturistikou (poľovníctvo, prenájom koní). V k. ú. obce sa ďalej nachádza 1 súkromná turistická ubytovňa – chata, provizórne ubytovanie poskytuje aj miestny Kultúrny dom. V prípade výstupu na Makovicu je možné prespať aj na Altánku (max. 4 osoby) (Obecný úrad Kurimka, 2011).

V obci je cca 40 neobývaných domov, z ktorých cca 10 sa využíva na individ. rekreáciu.

Celkovo obec a jej okolie disponuje cca 50 funkčnými lôžkami. V špičke dominuje pasantská návštevnosť a pohybuje sa do 200 osôb. Priemerná denná návštevnosť je odhadovaná na 50 osôb v lete a 10 v zime.

Denná rekreácia občanov sa uskutočňuje na športovo-rekreačných plochách v obci – ihriská a na turistických trasách pozdĺž nad obcou. Koncom týždňová rekreácia sa uskutočňuje v širšom priestore regiónu.

10. Ekonomické aktivity

Štruktúra a kapacita ekonomických aktivít je úmerná potenciálu obce. Dominuje primárny a terciálny sektor, u ktorého je predpoklad nárastu. Perspektíva bude vo využití prírodného a kultúrno-historického potenciálu v prospech turizmu a CR.

10.1 Poľnohospodárska výroba a lesné hospodárstvo

Poľnohospodárstvo prešlo v posledných rokoch náročným a zložitým procesom transformácie a privatizácie, ktorého cieľom bolo predovšetkým vyrovnanie majetkovoprávných vzťahov a postupný prechod na trhovú ekonomiku. V obci pôsobí Poľnohospodárske družstvo Kurimka so sídlom v Cernine, ktoré zamestnáva 10 osôb. Poľnohospodárska produkcia tohto subjektu je zameraná tak na rastlinnú výrobu, ako aj na chov hospodárskych zvierat (Obecný úrad Kurimka, 2011).

Podľa Štatistického úradu SR sa k roku 2010 v k. ú. obce nachádzajú poľnohospodárske pôdy (PP) o rozlohe 652 ha, z toho orná pôda tvorí 249 ha, záhrady 18 ha a trvalé trávne porasty 385 ha. V k. ú. obce sa nenachádzajú žiadne vinice, chmeľnice a ovocné sady. Podiel PP z celkovej rozlohy k. ú. obce je 52 %.

Z pôdnych typov sa v k. ú. obce nachádzajú kambizeme modálne kyslé zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín, kambizeme pseudoglejové kyslé zo zvetralín rôznych hornín a kambizeme pseudoglejové nasýtené zo zvetralín rôznych hornín. Pôdy sú piesčito-hlinité až hlinité neskeletnaté až slabo kamenité (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m je 0 – 20 %). Obsah humusu v hĺbke do 25 cm je stredný (1,8 – 2,3 %). Pôdna reakcia prechádza od silno kyslej až po slabo kyslú. Priepustnosť pôd je stredná a retenčná schopnosť pôd je stredná až veľká. Odolnosť pôd proti kompácii je slabá až stredná a náchylnosť pôd na acidifikáciu je stredná. Index poľnohospodárskeho potenciálu je nízky, pohybuje v rozmedzí 21 – 30 (Atlas krajiny SR, 2002).

Podľa skupín BPEJ (bonitovaná pôdno-ekologická jednotka - klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti) sa v k. ú. obce nachádzajú pôdy strednej (pôdy zaradené do 5. až 7. kvalitatívnej skupiny BPEJ)

a nižšej kvality (pôdy zaradené do 8. až 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ). Osobitne chránené PP zaradené do 1. až 4. kvalitatívnej skupiny BPEJ sa v k. ú. obce nenachádzajú (www.podnemapysk.sk).

Podľa Štatistického úradu SR lesné pozemky zaberajú k roku 2010 spolu 496 ha, čo predstavuje 40 % z celkovej rozlohy k. ú. obce. Z lesných porastov prevládajú bukové lesy, v západnej časti k. ú. obce sa vyskytujú dubovo-hrabové lesy. Svojím zložením a štruktúrou lesné porasty zodpovedajú prirodzenej lesnej vegetácii. V lesoch prevláda jelenia a diviacia zver. Väčšina lesov je zaradená do kategórie lesov hospodárskych a zvyšok tvoria lesy ochranné. Lesy sa nachádzajú v majetku Pozemkového spoločenstva Makovica, ktoré spravuje pozemky obce, súkromných vlastníkov, cirkvi a Slovenského pozemkového fondu obce. Toto spoločenstvo prenajíma pozemky Poľovníckemu združeniu Makovica.

10.2 Ťažba, priemyselná výroba a remeselné činnosti

V k. ú. obce Kurimka sa nenachádzajú žiadne dobývacie priestory, chránené ložiskové územia, resp. prieskumné územia (www.geology.sk).

Priemyselná základňa nemá v obci tradíciu a ani hlboké korene. V obci nie sú a ani neboli v minulosti priemyselné podniky. Obyvatelia, vzdelaní v technických profesiách, dochádzali za prácou v priemysle do okolitých väčších miest.

Z remeselných činností je v obci zastúpená výroba nábytku, ktorá zamestnáva 4 zamestnancov (Obecný úrad Kurimka, 2011).

11. Doprava

11.1 Širšie dopravné vzťahy

Riešené územie obce Kurimka sa nachádza v okrese Svidník. Mesto a jeho spádové územie, ako ťažisko osídlenia nadregionálneho významu je ekonomickým centrom regiónu s väzbou Košicko-Prešovské, pohraničné a cezhraničné regióny.

Základná komunikačná sieť okresu Svidník:

V zmysle ÚPN VÚC Prešovského kraja zmeny a doplnky 2009 je nadradená cestná sieť charakterizovaná nasledovne:

- severo južná cesta I/73, E-371, so smerom Prešov - Lipníky - Vyšný Komárnik ako súčasť multimodálneho koridoru s pracovným názvom „ Pobaltský koridor“ (v úseku Rzeszow-V. Komárnik-Bardejov-Prešov-hr. MR s názvom Via Carpatia) vedeným v línii PR (Lublin – Rzeszów) – Prešov – Košice – MR (Miskolc – Debrecen) – koridor č.IV Constanca/Istanbul a v jeho rámci cestné prepojenie ako rýchlostná komunikácia R4 v línii Rzeszów –Vyšný Komárnik – Prešov – Košice – Milhošť – Miskolc v koridore európskej cesty E/371,E50 a cesty I/18. Návrh komunikácie R4 je v súlade s KÚRS 2001 s Novým projektom výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, schváleným uznesením vlády SR č. 162/ 2001, doplnený uznesením vlády č. 1084 zo dňa 19.12.2007 a č. 882 zo dňa 3.12.2008, súčasne je to schválený doplnkový koridor TINA(TEN-T) s medzinárodnými trasami E371, E50a E71.
- cesta I/77 Obručné - Tarnov - Bardejov (obchvat centra) - Nižná Polianka - smer Svidník je súčasťou cestnej komunikácie v prihraničnom ČR/SR/PR západovýchodne orientovanom cestnom koridore celoštátneho významu na území krajov Žilina a Prešov v línii Spišská Stará Ves – Stará Ľubovňa – Bardejov – Svidník – Medzilaborce – Palota.
- cesta II/545 Kapušany – Demjata – Bardejov má nadregionálny význam s napojením na cestu I/18 a navrhovanú rýchlostnú komunikáciu R4 medzi Kapušanmi a Ladou. Zvýšená atraktivita cesty II/545 je vyvolaná uvažovanými aktivitami v rámci cezhraničnej spolupráce Bardejov – Krynica - Nowy Sacz a prípravou priem. parku Prešov – Grófske,

Dopravné napojenie obce

Na nadradenú cestnú sieť je obec Kurimka napojená cestou III/557028, ktorá sa napája:

- juho-východne v Šarišskom Štiavniku na cestu I/73 so smerom Svidník-Giraltovce,
- severo-západne na komunikačnú sieť mesta Bardejov,
- cesta III/557028 je cestou III/556015 v obci Ortuťová na sieť ciest III. triedy do smeru mesta Bardejov a Giraltove.

Cesta III. triedy je v extravilánových úsekoch vybudovaná kategórie C 7,5/60.

Na ceste III/557028 sú známe údaje z Celoštátneho dopravného sčítania v roku 2005. Intenzita dopravy pre rok 2010 bola napočítaná pomocou výhľadových koeficientov nárastu dopravy VÚC PO, ktoré boli spracované SSC pre cesty III. triedy.

Záťažový diagram intenzity dopravy pre rok 2005:

Hodnoty dopravnej záťaže sú uvedené v tabuľke

sčítací úsek cesty	rok	skutočné vozidlá / 24 hod				%nákl. aut.
		nákl. aut.	osobné aut.	motocykle	vozidlá spolu	
III/557028-03089 Kurimka-Cernina- Rovné	2005	78	297	1	376	20,74%
	2010	82	315	1	398	20,60%

Podľa výsledkov sčítania dopravy je cesta III. triedy zaťažovaná nízkou intenzitou dopravy s 20,6% -tným podielom nákladnej dopravy.

11.2 Letecká doprava

Nie je v obci zastúpená. Najbližšie osobné letisko je v Košiciach.

11.3 Železničná doprava

Nie je v obci zastúpená. Najbližšia trať so stanicou je vo Svidníku a Bardejove.

11.4 Charakteristika komunikačnej siete

V zastavanom území obce Kurimka cesta III/557028 plní funkciu zbernej komunikácie, ktorú radíme do funkčnej triedy B2 a je vybudovaná kategórie MZ 7,0/50. V zmysle STN 73 6110 ide o redukovanú kategóriu pre zberné komunikácie MZ 8,0/50. Pozdĺž zbernej komunikácie sú jednostranne vybudované otvorené odvodňovacie rigoly, pozdĺž cesty nie sú vybudované pešie chodníky. Šírka uličného priestoru umožňuje vybudovať jednostranne chodník. V súčasnosti je pre peší pohyb využívaná vozovka zbernej komunikácie a pridružený uličný priestor.

Ostatné miestne komunikácie majú charakter obslužných, prístupových komunikácií, ktoré radíme

do funkčnej triedy C3. Sú nepostačujúcich šírkových parametrov s premenlivou šírkou vozovky 2,75 až 3,0m. Cesty v zmysle STN 73 6110 radíme do kategórie MOK 3,75/30, ide o jednopruhé cesty s obojsmernou premávkou. Pozdĺž ciest nie sú vybudované pešie chodníky, pre peší pohyb sa využíva vozovka a pridružený uličný priestor. Povrch ciest je odvodnený do hlbokých otvorených odvodňovacích rigolov. V križovatkách miestnych obslužných ciest s cestou III. triedy sú miestne cesty v dobrom technickom stave s asfaltovým povrchom, nemajú však pri výjazdoch dostatočné polomery zakružovacích oblúkov. Obslužné cesty postupne prechádzajú do ciest poľného charakteru.

Na komunikačnej sieti v obci boli prieskumom zistené bodové a líniové dopravné závady:

- na ceste III. triedy, ktorá je zbernou cestou funkčnej triedy B2 nie sú dodržané vzdialenosti medzikrižovateľných úsekov v zmysle STN 73 6110 – najmenšia vzdialenosť je 150m, odporučená 300m,
- miestne cesty majú charakter jednopruhovných ciest, ktoré by bolo možné navrhnuť na zokruhovanie a zjednosmernenie.

Ďalej:

- 1 - autobusová zastávka nemá vybudované samostatné zastavovacie pruhy pre zastavovanie spojov SAD, na zastávke nie sú vybudované čakacie priestory pre cestujúcich
- 1-1' - pozdĺž zbernej komunikácie nie je zrealizovaný peší chodník, dochádza ku kolízii medzi pešou a automobilovou dopravou.

11.5 Pešia a cyklistická doprava

Pozdĺž zbernej komunikácie je jednostranne vybudovaný chodník pre peších. Pozdĺž miestnych obslužných ciest nie sú vybudované samostatné pešie chodníky z dôvodu stiesnených uličných pomerov. Pre peší pohyb sú využívané komunikácie, na ktorých je nízka intenzita dopravy.

Pri autobusovej zastávke je umiestnený označovník turistických trás s označením E8. Ide o červenú turistickú trasu so smermi:

- Kurimka – Lazová lúka, Hora, Svidník,
- Kurimka – Spálený vrch, Kohútov.

11.6 Statická doprava a služby motoristom

V centre obce je pre potreby občianskej vybavenosti zriadená asfaltová parkovacia plocha pred objektom pohostinstva a Jednoty o kapacite cca 10 státí.

Iné parkovacie plochy pre potreby občianskej vybavenosti nie sú zriadené, parkuje sa pozdĺž ciest a na plochách zelene uličného priestoru.

Obyvatelia bývajúci v rodinnej zástavbe si stavajú parkovacie a garážové státi podľa potreby na vlastných pozemkoch.

V obci sa v zástavbe rodinných domov nachádza areál autobazáru, ktorý poskytuje služby motoristom.

11.7 Osobná hromadná doprava

Obec je na sieť pravidelnej verejnej autobusovej dopravy SAD napojená prostredníctvom troch prímestských liniek, ktoré premávajú po ceste III triedy.

Prímestská linka

712410 so smerom Svidník-Šarišský Štiavnik-Kurimka

spoje tam / späť

1/0

701432 so smerom Bardejov-Šarišské Čierne-Cernina-Dubová

zastávky: Kurimka č.d.8, Kurimka

4/5

712412 so smerom Svidník-Hrabovčik-Šarišské Čierne

zastávky: Kurimka

7/7

Autobusová zastávka v smere od obce Šarišské Čierne je zriadená pri autobazáre a v opačnom smere pri objekte pohostinstva a Jednoty. Na zastávkach nie sú zriadené samostatné zastavovacie pruhy, autobusy stoja priamo v jazdných pruhoch komunikácie. Na zastávkach sú obojstranne osadené prístrešky pre cestujúcich a nemajú zriadené spevnené čakacie a nástupné plochy pre cestujúcich.

Uličné priestory sú dostatočnej šírky na ich realizáciu.

Autobusová zastávka s označením Kurimka je umiestnená v križovatke miestnych komunikácií s cestou III. triedy, kde je osadený aj prístrešok pre cestujúcich

Dochádzková vzdialenosť na zastávku nie je väčšia ako 500 m, čo je v súlade s STN 73 6110.

11.8 Ochranné pásma a hluk od cestnej dopravy

Podľa vyhlášky č.549/2007 Z.z. je ochranné pásmo:

- pre cesty III. triedy je 20 m od osi komunikácie v extravilánových úsekoch
- pre miestne komunikácie I. a II. triedy 15 metrov od osi vozovky.

Líniovým zdrojom hluku je cesta III/557028, ktorá vedie zastavaným územím obce Kurimka.

Východiskovým podkladom pre výpočet hluku je intenzita dopravy zo sčítania dopravy stav v roku 2010, zloženie dopravného prúdu a sklonové pomery nivelety komunikácie. Výpočet hluku bol prevedený podľa "Metodických pokynov SK-VTIR" z roku 1984, v miere podrobnosti pre ÚPN-Z. Výpočet predstavuje hladinu hluku bez redukcii možných odrazov, pevných prekážok a pod.

Výpočet hluku od automobilovej dopravy pre rok 2010:

n	=	23	skutočných vozidiel/h
% NA	=	20,6%	
Faktory	F1	=	2,23
	F2	=	1,22
	F3	=	1,0
pomocná veličina	X	=	63

Základná ekvivalentná hladina hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi komunikácie podľa výpočtu dosahuje hodnotu $L_{Aeq} = 58$ dB(A).

Pre obytné súbory stanovuje vyhláška MZ SR č.549/2007 Zb. najvyššie prípustnú hodnotu hladiny hluku vo vonkajších priestoroch pozdĺž základnej komunikačnej siete max 60 dB(A). Táto hladina hluku pozdĺž zbernej komunikácie nebude prekročená ani v návrhovom období.

12. Vodné hospodárstvo

12.1 Zásobovanie pitnou vodou

Obec Kurimka je zásobovaná pitnou vodou z obecného vodovodu vybudovaného obcou svojpomocne v roku 1967. Vodovod od roku 1985 vlastní VVS a.s. Košice a spravuje OZ Svidník.

Zdrojom vody sú miestne pramene:

- 2 pramene na svahu pod „Makovicou“ $Q_p = 1,0$ l.s⁻¹ (na východ od obce),
- prameň na svahu pod „Pod kopanicou“ $Q_p = 0,4$ l.s⁻¹ (na juh od obce).

Akumuláciu vody zabezpečuje vodojem s objemom $V = 100$ m³ vybudovaný ako polozapustený do svahu „Pod Makovicou“ na kóte 378 mn.m. vo vzdialenosti 600 m na východ od obce a pramenná jímka na kóte 345,5 mn.m..

Tlakové pomery

Kóty vodojemu „Pod Makovicou“	- kóta dna	376 mn.m.
	- max. hladiny	380 mn.m.
<u>Kóty terénu zástavby v obci</u>		<u>315 – 340 mn.m.</u>
Rozdiel – prevýšenie – hydrostatický tlak		36 – 65 mv.s.
Kóta jímky „Pod Kopanicou“	- kóta dna	345,5 mn.m.
	- kóta terénu zástavby	305 – 315 mn.m.
Rozdiel – prevýšenie – hydrostatický tlak		28 – 38 mv.s.

Hydrostatický tlak 36 – 65 m vodného stĺpca umožňuje gravitačne zásobovať vodou zástavbu medzi kótami 315 – 340 z vodojemu „Pod Makovicou“.

Hydrostatický tlak 28 – 38 m vodného stĺpca umožňuje gravitačne zásobovať zástavbu na kótach 305 – 315 mn.m. z pramennej jímky „Pod Kopanicou“.

Spôsob zásobovania

Voda z vodojemu je vedená zásobovacím potrubím DN 100 LT cez ulicu na východnom okraji ku stredu obce, kde sa rozvetvuje do všetkých ulíc. Voda z prameňa „Pod Kopanicou“ je privedená priamo cez uličné potrubie na južnom okraji obce do južnej časti obce. Rozvodnú sieť v obci tvoria uličné vodovodné rady profilu DN 100 LT, PE, PVC. Na uličné rady sa pripájajú jednotliví odberatelia domovými prípojkami. Odber vody je cez vodomery.

Stav rozvodnej siete ako 43 ročnej je opotrebovaný primerane veku. Napriek viacerým haváriám zabezpečuje plynulú dodávku vody v potrebnom množstve a dostatočnom tlaku pre každého odberateľa.

Vývoj napojenosti odberateľov a domov na vodovod, rozbor odberov a spotreby vody udáva nasledujúca prehľadná tabuľka:

Ukazovateľ	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r. 2010
Počet obyvateľov v obci	367	372	366	370
Počet. obyv. napojených na vod.	367	372	366	370
Počet vodovod. prípojok	141	141	140	141
Voda fakturovaná (tis. m ³)	11	11	11	10
z toho domácnosť	11	10	11	10
z toho poľnohospodárstvo	0	0	0	0
z toho priemysel	0	0	0	0
z toho ostatné	0	1	0	0

Napojenosť na vodovod je štatisticky 100%. Odber vody 10 000 m³/rok = 27 397 l/deň = 74 l/os./deň je nízky. Obyvatelia obmedzujú odber vody z vodovodu v dôsledku jej zdražovania.

Terajšia spotreba pitnej vody:

Priemerná denná potreba $Q_p = 10\,000\text{ m}^3 : 365 = 27,4\text{ l/deň} = 0,3\text{ l/s}$

Maximálna denná potreba $Q_m = Q_p \times 2,0\text{ l/deň} = 55\text{ m}^3/\text{deň} = 0,6\text{ l/s}$

Maximálna hodinová potreba $Q_h = Q_m \times 1,8 = 0,6 \times 1,8 = 1,1\text{ l/s}$.

Posúdenie hlavných kapacít vodovodu

Zdroje vody so spoločnou výdatnosťou 1,4 l/s spotrebu $Q_p = 0,3\text{ l/s}$ pokrývajú.

Vodojem $V = 100\text{ m}^3$ akumuláciu $Q_{\max} = 55\text{ m}^3$ pokrývajú s veľkou rezervou.

Zásobovacie potrubie DN100 s kapacitou 8 l/s zabezpečí hod. potrebu 1,1 l/s vrátane požiarnej vody.

Verejný vodovod v Kurimke napriek veku primeranému opotrebeniu je prevádzkyschopný a má kapacitné rezervy pre napájanie odberateľov aj v ďalších rokoch.

12.2 Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Odpadové vody z územia obce sú odvádzané a zneškodňované oddelene podľa ich pôvodu.

Povrchové vody atmosferického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a priľahlého terénu odtekajú priekopami vedľa komunikácií do miestnych potokov.

Odpadové vody z domácností – splašky, sú odvedené do splaškovej kanalizácie vybudovanej v roku 1993 a vyústenej do čističky odpadových vôd – ČOV, vybudovanej v roku 1993 za S-V koncom obce na brehu Tople.

Hygienická vybavenosť obce bola zisťovaná pri poslednom celoštátnom sčítaní obyvateľstva, domov a bytov v roku 2001 s týmito výsledkami:

	rok 2001		rok 2010	
Počet domov v obci	98 domov		103 domov	
– z toho obývaných	85 bytov	393 os.	90 bytov	416 os.
– prípojka na kanalizáciu	73 bytov	344 os.	78 bytov	367 os.
– septik (žumpa)	10 domov	39 os.	10 domov	39 os.
– so splachovacím záchodom	80 bytov	378 os.	85 bytov	401 os.
– s kúpeľňou, sprchou	83 bytov	391 os.	88 bytov	414 os.

Výsledky sčítania ukazujú, že v roku 2001 bolo na kanalizáciu pripojených 73 bytov a septik nemalo 10 domov. Splachovací záchod nemalo 18 domov a kúpeľňu, či sprchu nemalo 15 domov.

Údaje z roku 2010 vykazujú zlepšenie vplyvom výstavby 5 nových domov pripojených na kanalizáciu.

Kanalizácia je celoobecná vybudovaná v každej ulici na odvádzanie splaškov z domov a domácností. Hlavná stoka aj uličné zberače sú realizované z rúr PVC₅ DN 315 a pripájanie domov je domovými prípojkami PVC DN 150 na uličné zberače i priamo na hlavnú stoku. Hlavná stoka „A“ má dĺžku 1950 m a odvádzajú splaškové vody do čističky odpadových vôd (ČOV) vyústenej do Tople.

Terajšie využívanie kanalizácie a ČOV

ČOV Komárov	projekt. kapacita	skutočnosť	limity
celkový ročný prietok (m ³ /rok)	34 690	12 750	
priemerný prietok Q ₂₄	95 m ³ /deň – 1,1 l/s	35 m ³ /deň – 0,4 l/s	
maximálny denný prietok Q _m	440 m ³ /deň – 5,1 l/s		
počet napojených obyvateľov/ domov	500 EO	367 obyv./ 81 d.	
splaškové vody (m ³ /rok)		8 900	
balastné vody (m ³ /rok)		3 875	

	projekt. kapacita			skutočnosť			limity		
znečistenie mg/l	prítok	odtok	účín.%	prítok	odtok	účín.%	prítok	odtok	účín.%
BSK5	283	30	89,4		26,4				
CH5K	510	135	71,6		58,7				
NL	277	30	89,2		26,0				

Tabuľka ukazuje, že na ČOV bolo privedených 12 775 m³/rok odpadových vôd, čo je 37%-né využitie kapacity ČOV a teda ČOV má kapacitné rezervy na pripájanie ďalších osôb a domov na kanalizáciu.

Skladba odpadových vôd ukazuje, že splaškov z domov a budov (podľa spotreby pitnej vody) bolo málo, lebo malý je odber vody z vodovodu. Rozdiel 3 875 m³/rok predstavuje prítok balastných vôd združujúcich prevádzku ČOV vyššou spotrebou elektrickej energie.

Balastné vody vnikajúce do kanalizácie z povrchu, alebo podzemné, riedia splašky z domov a skresľujú výsledky laboratórnych skúšok vzoriek vody, či už surovej vody na prítoku do ČOV, alebo vyčistenej na odtoku z ČOV. Preto v tabuľke nebolo možné vyhodnotiť účinnosť ČOV nakoľko správca ČOV neposkytol skutočné laboratórne údaje o koncentracii nečistôt na prítoku a odtoku ČOV. Správca ČOV sľúbil skúšky vykonať do spracovania návrhu ÚPN obce.

12.3 Vodné toky a odtokové pomery

Katastrálne územie Kurimka leží v základnom povodí Tople, ktoré je súčasťou povodia rieky Ondava a hlavného povodia Bodrogu.

Riešené územie odvodňuje potok Kurimka. Vzniká z bezmenných potokov pri SZ-nej hranici katastra a z prítokov spod kopca „Pohorela“, na rozhraní povodí Ondavy a Tople. Tok priberá v dieli „Pod dedinou“ potok Javorník, ktorý vzniká sútokom potokov Ščobivka a Hančivka tečúce zo svahov hory „Makovica“. Kurimka tečie mimo obce v prírodnom koryte stabilizovanom pobrežnou vegetáciou k JV-nej hranici katastra obce, kde ho opúšťa.

Potok Javorník preteká intravilánom a od stredu obce je upravený až po zaústenie do potoka Kurimka. Priečny profil má spevnené dno a svahy polovegetačnými panelmi. Obec má spracovaný projekt na podobnú úpravu potokov Ščobivka a Hančivka v úsekoch cez intravilán obce.

Potoky aj ich prítoky spravuje Slovenský vodohospodársky podnik a.s. povodie Bodrogu a Hornádu Košice. Potoky nemajú dostatočnú kapacitu na odvedenie prietoku Q₁₀₀ ročnej veľkej vody. Pre výkon správy bude, podľa zákona, ponechaný voľný pás pozemku pozdĺž brehov potokov 5 m šírky.

Odtokové pomery

Svahovité územie katastra vytvára dobré spádové pomery pre odtok povrchových vôd a pri ich odvádzaní z územia budú potrebné opatrenia na zadržiavanie vody v území a na zachytávanie splavenín proti zanášanju koryta a v záujme čistoty vody v recipiente.

Katastrálne územie obce sa nachádza v ochrannom pásme II. stupňa Tople ako povrchového vodárenského zdroja pre Giraltovece. Zákazy a obmedzenia podľa zákona 364/ 2004 Z.z. (vodný zákon) a opatrenia podľa rozhodnutia ONV-OPLVH v Bardejove č. 285/ 85 – 33 zo dňa 29. 10. 1985 sú rešpektované. Do časti katastra zasahuje OP II° zdrojov pitnej vody pre obec. Severný okraj k.ú. zasahuje ochranné pásmo II. stupňa vodárenského zdroja - toku Ondava.

Údolná časť k.ú. je veľkokoľšne odvodnená a je vybudovaných 8 odvodňovacích kanálov.

13. Zásobovanie elektrickou energiou

Katastrálnym územím obce Kurimka prechádzajú následné vysokonapäťové vonkajšie vedenia:

- 22 kV vedenie VN 229 Bardejov – Svidník,
- 22 kV prípojky k trafostaniciam.

Vedenia sú zakreslené v územnom pláne obce, vrátane ochranných pásiem, zaberajúcich pásy územia v šírke 21 m, ako trvalé bremeno verejnoprospešných objektov na pozemkoch vlastníkov v katastrálnom území obce.

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z VN vedenia číslo 404 napájaného zo 110/22 kV ES Bardejov s možnosťou zaskoku zo 110/22 kV ES Svidník.

Distribúciu elektrickej energie na riešenom území zabezpečuje jedna distribučná trafostanica - DTS, pre maloodbery.

<i>označenie</i>	<i>miesto - názov</i>	<i>typ</i>	<i>výkon</i>
TS 1038 - 0001	pri Dome smútku	4 stĺpová	250 kVA

Posúdenie využitia DTS:

Maloodber obyvateľstva zabezpečuje jedna trafostanica s výkonom 250 kVA, čo pre 125 napojených domov dáva podielový výkon 2,0 kVA/ dom.

Smernica č. 2/82 SEP určuje primeraný výkon pre plynofikované obce vo výške 1,5 kVA/dom.

Podľa uvedeného porovnanie podielových výkonov ukazuje, že inštalovaný transformačný výkon má rezervy na napájanie ďalšej novej zástavby v obci.

Stav rozvodnej siete

Rozvodná sieť v obci bola rekonštruovaná vrátane domových prípojok v rokoch 1979 - 1980. Rozvody sú vonkajšie na betónových stĺpoch. Rozvody sú vonkajšie na betónových stĺpoch. Vodiče sú realizované z lán AlFe vyvedené z DTS pozdĺž komunikácií. Vývod pozdĺž štátnej cesty je dlhý až 900 m a vývod do severnej polovice obce je dlhý 800 m, čo vyplýva z nevýhodnej polohy TS na okraji obce. Dlhé vývody môžu znižovať napätie a zvyšovať straty prúdu na koncoch vývodov, preto bude potrebné problém riešiť, podľa návrhu budúcej zástavby v ÚPN obce.

Doterajší vývoj odberov elektriny v obci

MOO – maloodber – obyvateľstvo; MOP – maloodber – podnik, živnosť; OM – odberné miesto

<i>rok</i>	<i>tarifa</i>	<i>el. práca kWh</i>	<i>z toho VT</i>	<i>z toho NT</i>	<i>počet OM</i>	<i>kWh/OM</i>
2008	MOO	239 685,00	221 364,00	18 321,00	144,00	1 664,00
	MOP	37 521,00	28 513,00	9 008,00	10,00	3 752,00
	S	277 206,00	249 877,00	27 329,00	154,00	
2009	MOO	259 041,00	229 624,00	29 417,00	145,00	1 786,00
	MOP	33 875,00	27 598,00	6 277,00	10,00	3 387,00
	S	292 916,00	257 222,00	35 694,00	155,00	
2010	MOO	238 982,00	230 128,00	8 854,00	145,00	1 648,00
	MOP	34 151,00	28 503,00	5 648,00	10,00	3 415,00
	S	273 133,00	258 631,00	14 502,00	145,00	

Vývoj odberov vykazuje ustálenosť odberov el. práce obyvateľstva (MOO), ako v celkovom množstve (kWh), tak v priemere na jedno odberné miesto (kWh/ OM). Obec je plynofikovaná a elektrina sa využíva na svietenie a domáce el. spotrebiče.

Odbery úradu, obchodu a živností značne poklesly oproti roku 2006 v dôsledku šetrenia el. energiou.

Údaje a ukazovatele získané prieskumom a rozborom budú východiskové pre stanovenie budúcej potreby el. energie v návrhu ÚPN obce.

Verejné osvetlenie

Večerné a nočné osvetlenie obce je svietidlami výložníkového typu so žiarivkami. Upevnenie svietidiel je na stĺpoch elektrickej rozvodnej siete NN, vrátane napájacieho vedenia.

Počet svietidiel postačuje. Osvetlenie komunikácií a verejného priestranstva je primerané. Neosvetlených kritických bodov, alebo miest v obci niet.

Ovládanie osvetlenia je centrálné, časovým spínačom.

14. Zásobovanie plynom a teplom

14.1 Zásobovanie plynom

Obec Kurimka je plynofikovaná od roku 2004, kedy boli v obci vybudované uličné plynovody a napojení prví odberatelia plynu. Zásobovanie obce zabezpečuje regulačná stanica plynu RS 1200 osadená v obci Cernina.

Miestna distribučná sieť

Od regulačnej stanice je vedené prírodné STL potrubie DN 100 PN 100 kPa.

STL distribučná sieť v obci je budovaná z materiálu PE (polyetylén). Sieť uličných plynovodov je vedená pozdĺž miestnych komunikácií a umožňuje priame napájanie odberateľov domovodu prípojkou. Odber plynu je cez plynomer a domový regulátor STL/NTL každého odberateľa.

Napojenosť na sieť a odber plynu

Podľa celoštátneho sčítania obyvateľstva, domov a bytov z roku 2001 bolo na plynovody napojených 86 domov, čo z celkového počtu 118 domov bolo 73%, pričom 23 domov plynom len varilo a 63 domov plynom aj kúrilo. Na plynovody nebolo napojených 32 domov.

V súčasnosti zo 126 domov je na plyn napojených 101 domov a nenapojených ostáva 25 domov.

Doterajší vývoj spotreby plynu

rok	obyvateľstvo			občianska vybavenosť		
	odber m ³	počet odberateľov	priemer m ³ /odber.	odber m ³	počet odberateľov	priemer m ³ /odber.
2008	107 714	100	1 077	8 058	5	1 611
2009	82 981	100	829	7 443	5	1 489
2006	91 384	101	905	7 176	5	2 435

Počet odberateľov plynu stagnuje. V obci ostáva 25 domov nenapojených na rozvody plynu. Spotreba plynu je nízka a mierne klesá, ako v celkovom objeme, tak v priemere na jedného odberateľa. Odberatelia kombinujú drevo, el. bojler, plyn, podľa cien energie. Šetria plynom úmerne jeho zdražovaniu.

Z vyhodnotených ukazovateľov a trendu v spotrebe, bude sa vychádzať pri stanovení budúcej potreby plynu v návrhu ÚPN obce.

14.2 Zásobovanie teplom

Teplu potrebné pri varení, príprave teplej vody a vykurovaní v obci sa zabezpečí individuálne, ako v rodinných domoch, tak aj v objektoch občianskej vybavenosti.

Najväčšia spotreba tepla je pri vykurovaní, ktorého efektívnosť závisí od tepelného zdroja a spôsobu vykurovania. Pri zabezpečení tepelnej pohody v bytoch a domoch sa využívajú rôzne zdroje tepla a viaceré spôsoby vykurovania.

Spôsoby vykurovania boli zisťované pri celoštátnom sčítaní obyvateľstva, domov a bytov v roku 2001 aj v Kurimke s týmito výsledkami:

	rok 2001	rok 2010
Ústredné kúrenie lokálne		
- na pevné palivo	11 domov	13 domov
- na plyn	52 domov	61 domov
- elektrické	1 dom	1 dom

Etážové kúrenie		
- na pevné palivo	-	-
- na plyn	1 dom	-
- ostatné	-	-
Kachle		
- na pevné palivo	21 domov	21 domov
- elektrické	-	-
- plynové	10 domov	17 domov
- ostatné	-	-
Iné vykurovanie	19 domov	5 domov
Spolu obývané domy	118 domov	126 domov

Výsledky sčítania ukazujú, že v obci prevláda efektívny spôsob vykurovania z kotlov na plyn v 78 domoch (bytoch). Pevné palivo bolo využívané v roku 2001 v 32 domoch, ale v súčasnosti vzrástlo o 10 domov v dôsledku zdražovania palív.

Elektrinu využíva rad domácností najmä na ohrev vody v kúpeľňových bojleroch.

Terajšia spotreba palív a tepla v obci

<i>Spotreba</i>	<i>Počet domác.</i>	<i>Palivo</i>			<i>Tepla</i>	
		<i>Elektr. kWh</i>	<i>Plyn tis. m³</i>	<i>Pevné pal. t</i>	<i>GJ</i>	<i>GJ/byt</i>
Obyvateľstvo						
RD – varenie	23		2		63	3
- varenie, vykurovanie	61		78		2 440	40
- varenie, vykurovanie	17		11		347	31
- varenie, vykurovanie	13			36	507	39
- varenie, vykurovanie	29			73	1 015	35
- varenie, vykurovanie	5			10	140	28
- bojler	21	18			65	3
Spolu		18	91	119	4 587	
Občianska vybavenosť						
KSB - OcÚ	1		5		150	
ZŠ	1		2		63	
Obchod, živnosti	10	9			33	
Spolu		9	7		246	
Celkom		27	98	119	4 833	

Rozbor v tabuľke vykazuje ročnú spotrebu tepla 28 – 40 GJ na jeden byt resp. dom. Najväčšia spotreba tepla je z plynu v rodinných domoch 40 GJ/ dom/ rok, ktorá zabezpečuje teplotu v 2 izbách, ale nedosahuje spotrebu 100 GJ, ktorá zabezpečí tepelnú pohodu v celom dome.

Nižšia je spotreba tepla v bytoch s kachľami a pecami a najnižšia spotreba tepla je z dreva 28 GJ/

dom/ rok zabezpečujúca teplo len v 1 – 2 miestnostiach, ako je vo vidieckom domoch zvykom.
Spotreba tepla v objektoch občianskej vybavenosti vykurovaných plynom je primeraná ich veľkosti.
Údaje získané rozborom budú východiskové pre stanovenie budúcej potreby tepla v ÚPN obce.

15. Spoje a telekomunikačné zariadenia

Obec Kurimka je súčasťou Regionálneho technického centra Slovak - Telekomu v primárnej oblasti 054 Bardejov.

Telefónni účastníci sú napojení miestnou sieťou a pripojovacím káblom na digitálnu automatickú ústredňu (DATÚ) umiestnenú v Cernine.

Digitálna ATÚ je dimenzovaná na zabezpečenie jednotlivých telekomunikačných služieb pre všetkých účastníkov vo svojom okruhu.

Žiadosti na nové účastnícke stanice sa v súčasnosti vybavujú bez obmedzenia v reálnom čase.

Využívanie služieb telekomunikácií v obci bolo zisťované v rámci celoštátneho sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2001 s týmito výsledkami

	<i>rok 2001</i>	<i>rok 2007</i>
počet trvalo obývaných bytov	118 bytov	126 bytov
z toho telefón v byte	92 domov	76 domov
mobilný telefón	11 domov	220 osôb
osobný počítač	3 domy	70 domov
OP s internetom	1 dom	65 domov
telefóny organizácii a podnikov	4 HTS	5 HTS

Miestna rozvodná sieť

Telefónne rozvody v obci sú vedené vzduchom závesnými káblami na drevených podperných bodoch po krajniciach miestnych komunikácií.

Rozvodná sieť pokrýva celý intravilán obce a umožňuje napojenie každej účastníckej stanice priamo prípojkou. Prípojky závesnými káblami sú prevedené jednotlivito, alebo viacero zo stĺpa pomocou združovacieho zariadenia PCM.

Závesné telefónne rozvody plánuje Slovak Telecom uložiť do zeme, preto sú v územnom pláne rezervované koridory pod terajšími rozvodmi.

Signály mobilných telefónov v obci pokrývajú základňové stanice:

- operátora Orange na Lazíku pri Cernine,
- operátora T-com pri Kurimke.

Slovenská pošta

Poštové služby pre obec zabezpečuje poštový úrad v Cernine.

Rozhlas a televízia

Obec má v prevádzke miestny rozhlas s ústredňou v budove Obecného úradu. Rozvodná sieť pokrýva celú obec. Vedenie je z holých vodičov na vlastných oceľových stĺpoch, na ktorých sú upevnené aj reproduktory. Rozvody idú pozdĺž komunikácií. Počuteľnosť rozhlasu v celej obci je dobrá.

Vysielanie Slovenského rozhlasu je v obci dobre počuteľné v každom vlnovom pásme a na všetkých frekvenciách. Možný je aj príjem komerčných domácich aj zahraničných vysielateľov.

Signály Slovenskej televízie aj komerčných televízií zabezpečuje TV vysielateľ Magura pri Bardejove.

Príjem TV programov je individuálne anténami jednotlivých koncesionárov. Pribúdajú antény digitálneho príjmu. Vyskytujú sa aj parabolické antény na príjem satelitných TV vysielateľov.

Ochranné a bezpečnostné pásma

Ochranné pásma

Ochranné pásmo rozvodného vodovodného potrubia je 2 m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany. Ochranné pásmo výtlačných a zásobovacích vodovodov je 4 m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany. V ochrannom pásme vodovodného potrubia je možné robiť

akúkoľvek stavebnú činnosť len so súhlasom správcu vodovodu.

Po výstavbe kanalizácie navrhujeme v zmysle §15 ods. 2 písm. b) zákona č.442/ 2002 Z. z. určiť pozdĺž kanalizačného potrubia ochranné pásmo vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja potrubia na obidve strany 2,5 m. Podrobná špecifikácia činností zakázaných v ochrannom pásme verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie - vid' § 19 uvedeného zák.

Zákon 656/2004 Z.z. § 36 ,o energetike a o zmene niektorých zákonov stanovuje:

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí:

- a) od 1 kV do 35 kV vrátane
  - 1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
  - 2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
  - 3. pre zavesené káblivé vedenie 1 m,
- b) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m.

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je

- a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky, Podrobná špecifikácia činností zakázaných v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného (podzemného) elektrického vedenia a nad (pod) týmto elektrickým vedením - vid' § 36 uvedeného zákona. Výnimky z ochranných pásiem môže v odôvodnených prípadoch povoliť stavebný úrad na základe stanoviska prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo distribučnej sústavy.
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2m od krajného vodiča na každú stranu.

V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané zriaďovať stavby a konštrukcie, pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m. Vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia je možné porasty pestovať do takej výšky, aby sa pri páde nemohli dotknúť vodiča elektrického vedenia, uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky, vykonávať iné činnosti, pri ktorých by mohla byť ohrozená bezpečnosť osôb a majetku, prípadne pri ktorých by sa mohlo poškodiť elektrické vedenie alebo ohroziť bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky.

Zákon 656/2004 Z.z. § 56 ,o energetike a o zmene niektorých zákonov s účinnosťou od 1.1.2005 stanovuje ochranné pásma a bezpečnostné pásma. Ochranné pásma sa zriaďujú na ochranu plynárenských zariadení a priamych plynovodov.

Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je

- a) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- e) 1m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastav.území obce s prev. tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- f) 8m pre technologické objekty.

Technologické objekty na účely zákona sú regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikorózneho ochrany a telekomunikačné zariadenia.

Bezpečnostné pásma

Bezpečnostné pásmo je určené na zabránenie porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach alebo na zmiernenie ich dopadov a na ochranu života, zdravia a majetku osôb.

Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je

- a) 300 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,

Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásma určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľa distribučnej siete.

16. Životné prostredie

Kvalita ovzdušia sa odvíja od interných a externých zdrojov znečisťovania ovzdušia. V k. ú. obce sa nenachádzajú žiadne významné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a taktiež tu nie je vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia. Na priaznivú kvalitu ovzdušia vplýva aj plynofikácia obce. Za najvýznamnejší zdroj znečisťovania ovzdušia možno považovať premávku po miestnych komunikáciách.

Podľa údajov z Národného emisného informačného systému (NEIS) boli za rok 2009, v okrese Svidník, priemerné ročné koncentrácie tuhých znečisťujúcich látok (TZL) – 7,785 t, oxidov síry ako SO₂ – 2,279 t, oxidov dusíka ako NO₂ – 11,052 t a oxidu uhľnatého CO – 10,331 t.

K. ú. obce Kurimka patrí do čiastkového povodia rieky Bodrog (číslo hydrologického poradia 4-30), do základného povodia rieky Topľa (číslo hydrologického poradia 4-30-09-001). Podľa Vodného plánu SR (2009) je chemický stav útvarov povrchových vôd a ekologický stav útvarov povrchových vôd v k. ú. obce dobrý. Využiteľné množstvá pozemných vôd sú < 0,49 l/s.km². V obci sa nenachádza žiadny významný zdroj znečisťovania povrchových a podzemných vôd. Bodový zdroj znečisťovania (dusíkaté hnojivá) predstavuje poľnohospodárske družstvo. Podľa Štatistického úradu SR (údaje k 31.12.2009), má obec vybudovaný obecný vodovod, ale nemá vybudovanú kanalizáciu a ani nie je pripojená na čistiareň odpadových vôd. Odpadové vody z domácností sú zachytávané v technicky nevyhovujúcich žumpách, ktoré nezodpovedajú príslušným normám na vodotesnosť. Odpadové vody sú často odvádzané aj bez prečistenia do miestnych vodných tokov, čím je ohrozená kvalita ako povrchových tak i podzemných vôd.

Podľa Vodného plánu SR (2009) sa v k. ú. obce nachádza chránená oblasť určená pre odber pitnej vody a to povodie vodárenského toku Topľa. Podzemné vodárenské zdroje majú stanovené pásmo hygienickej ochrany 2. stupňa podzemných vôd a povrchové vody pásmo hygienickej ochrany 2. a 3. stupňa na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti povrchovej vody.

V prípade povodní na vodných tokoch odstraňovanie škôd počas povodní a po povodni vykonáva správca toku – Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Správa povodia Bodrogu a škody spôsobené na území (majetku) obce odstraňuje obec Kurimka (Obecný úrad Kurimka, 2011).

V k. ú. obce sa nenachádza žiadny zdroj geotermálnych a minerálnych vôd (www.geology.sk).

V prípade plošnej kontaminácie pôd, sú pôdy v k. ú. obce Kurimka v súlade s rozhodnutím MP SR č. 531/1994-540 relatívne čisté, nekontaminované, resp. miestami mierne kontaminované. To znamená, že koncentrácie rizikových prvkov ako Ba, Cr, Mo, Ni, V sú pod referenčnou hodnotou (Atlas krajiny SR, 2002). V k. ú. obce sa nenachádzajú žiadne verifikované environmentálne záťažové ani poddolované územia, nie sú tu evidované žiadne zdroje prírodného žiarenia ani extrémne anomálie magnetického poľa zeme.

Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd veternou eróziou je v k. ú. obce minimálna. Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd vodnou eróziou stredná až silná v strednej a západnej časti k. ú. obce. V týchto častiach k. ú. obce je zaznamenaná aj intenzívna výmoľová erózia (Atlas krajiny SR, 2002).

K. ú. obce sa nachádza medzi územiami, ktoré vykazujú výraznú predispozíciu k vzniku svahových pohybov (plazenie, zasúvanie, stekanie, rútenie). Taktiež sa tu nachádzajú zóny so značným výskytom svahových pohybov. Tieto javy sú predovšetkým dôsledkom geologickej stavby územia. K. ú. obce sa nachádza v oblasti flyšového pásma, ktoré tvoria ílovce, pieskovce, siltovce, slieňovce (www.geology.sk).

Na základe odvodenej mapy radónového rizika (www.geology.sk) sa celé k. ú. obce nachádza v oblasti nízkeho radónového rizika.

Primárnym producentom hluku je automobilová doprava. Najvyššia prípustná hodnota ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete pre obytné útvary podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. nie je prekročená.

Produkcia odpadov je evidovaná v bývaní a službách. V obci je zavedený separovaný zber papiera, skla a plastov. Odvoz triedeného odpadu, bielej a čiernej techniky zabezpečuje spoločnosť Technické služby, s.r.o. Svidník. V obci sa nenachádza funkčná skládka odpadov. Nebezpečné a problémové zložky komunálneho odpadu sú odstraňované následným odpredajom oprávnenej spoločnosti na základe zmluvy. Všeobecný odvoz odpadu je zabezpečený zmluvne, prostredníctvom obecného úradu Šarišské Čierne, ktorý zabezpečuje odvoz odpadu raz mesačne a podľa potreby, na skládku Hertník – Bartošovce. Vývoj produkcie komunálneho odpadu za roky 2008 – 2010 je zobrazený v nasledujúcej tabuľke.

Produkcia komunálneho odpadu v rokoch 2008 - 2010

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu N/O	Množstvo v t/rok 2008	Množstvo v t/rok 2009	Množstvo v t/rok 2010
------------	--------------	-------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

20 03 01	Zmesový komunálny odpad	O	12,3	14	14
16 06 01	Olovené batérie	N	0,2	0,3	0,25
20 03 07	Objemný odpad	O	4	4,5	4,5
17 09 04	Zmiešané odpady zo stavieb a demolácií	O	2	2	2
17 01 07	Zmesi betónu, tehál, obkladačiek a pod.	O	3	3	2,5
20 01 01	Papier a lepenka	O	0,15	0,2	0,88
20 01 02	Sklo	O	1,4	1,5	2,6
20 01 39	Plasty	O	0,3	0,38	0,75
Celkom					

Zdroj: Obecný úrad Kurimka, 2011

17. Ochranné pásma a chránené územia

17.1 Chránené územia – funkčné obmedzenie využitia v zmysle príslušných zákonných ustanovení

- ochranné lesy
- bývanie a školské zariadenia – príslušná izofona ekvivalentnej hladiny hluku od ciest – 40-60 dB(A) zabezpečujúca akustický komfort podľa Vyhl. MZ SR č. 549/2007 Z.z.
- príroda – celé územie leží v 1.a 2.st. ochrany podľa Zákona o ochrane prírody.

17.2 Ochranné pásma

- II° povrchového vodárenského zdroja toku Topľa v profile nad Giraltovcami (celé k.ú.)
- II° povrchového vodárenského zdroja toku Ondava (severná časť k.ú.)
- II° povrchových vodárenských zdrojov obecného vodovodu (časť k.ú.)
- cintorín – 50 m od okraja pozemku
- ČOV - 50 m od okraja pozemku – pripravovaná investícia
- lesné pozemky – 50 m od okraja porastu
- cesty III. triedy – 20 m od osi vozovky mimo zastavané územie
- miestne komunikácie I. a II. triedy - 15 metrov od osi vozovky.

17.3 Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry

Pre výkon správy vodného toku a vodných stavieb:

- 5 m široký nezastavaný manipulačný pás pozdĺž upravených tokov (§ 49 vodného zákona a § 17 zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách)
- 10 m pozdĺž neupraveného toku.

Ochranné pásma (v zmysle Energetického zákona) na ochranu elektro energetických zariadení

- 10 m pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane, v lesných priesekoch 7 m,
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2m od krajného vodiča na každú stranu.
- 20 m pri napätí 110 kV a 400 kV od krajného vodiča na každú stranu. V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané zriaďovať stavby a konštrukcie, pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m.

Ochranné pásma (v zmysle Energetického zákona) na ochranu plynárenských zariadení

- 4 m pre plynovody a plynovodné prípojky o menovitej svetlosti do 200 mm,
- 7 m pre technologické objekty (regulačné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikoróznej ochrany, telekomunikačné zariadenia, zásobníky a sklady Propán-butánu a pod.)

Bezpečnostné pásma (v zmysle Energetického zákona 656/2004) na zamedzenie alebo zmiernenie účinkov prípadných porúch alebo havárií (viď grafická časť)

- 10 m pri strednotlak. plynovodoch a prípojkách na voľnom priestranstve a v nezastavanom území.

18. Zhodnotenie stavu a vytýčenie úloh

Na základe prieskumov a rozborov možno konštatovať, že obec a jej celé k.ú. má predpoklady pre ďalší komplexný rozvoj.

Územie obce sa nachádza v okrese Svidník. Od Svidníka je vzdialená 14 a Bardejova 16 km. Katastrálne územie má rozlohu 1246 ha. Obec je súčasťou mikroregiónu Stredná Topľa.

Prirodzene gravituje do okresných miest, kde je vyššie obč. vybavenie a pracovné príležitosti.

Podľa Regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike (MH SR, 2005) je obec súčasťou Šarišského regiónu cestovného ruchu a podľa ÚPD VÚC súčasťou rekreačného krajinného celku č.XII Busov. Obec je prirodzeným nástupným bodom po značkovaných turistických cestách do Ondavskej vrchoviny. Okolité lesy sú aj poľovníckym revírom.

Z hľadiska územnej ochrany prírody do územia nezasahuje žiadne chránené územie národného alebo európskeho významu. Rieka Topľa je navrhovaným územím európskeho významu v rámci tzv. B-etapy území Natura 2000. V území sú vyčlenené biotopy európskeho a národného významu.

Rieka Topľa je vodohospodársky významným vodným tokom. Kataster je súčasťou jej ochranného pásma II. stupňa ako povrchového vodárenského zdroja v profile nad Giraltovcami. Do časti katastra zasahuje OP II° zdrojov pitnej vody pre obec. Severný okraj k.ú. zasahuje ochranné pásmo II. stupňa vodárenského zdroja - tok Ondava.

Uvedený potenciál vytvára predpoklad pre rozvoj služieb, turizmu a CR na nadregionálnej úrovni.

Pre optimálny rozvoj obce a jej k.ú bude potrebné:

- hľadať styčné body v sídelnej a rekreačnej del'be práce s ostatnými obcami mikroregiónu a strediskami CR a kúpeľnístva, ako aj s mestom Svidník a Bardejov
- pre výstavbu RD využiť v rámci zastavaného územia obce prieluky a nadmerné záhrady
- návrh zástavby mimo súčasne zastavané územie obce riešiť s priestorovými a funkčnými väzbami na súčasnú urbanistickú štruktúru sídla
- pri zohľadnení nárastu počtu obyvateľ'ov uvažovať aj s nárastom plôch pre umiestnenie adekvátnej občianskej vybavenosti a ďalších funkčných plôch súvisiacich s rozvojom obce
- posilniť úlohu rekreačnej obce a východiska na turistické trasy
- zohľadniť návrh regionálnych cyklotrás
- navrhnuť a obnoviť pamätihodnosti obce.